

# Förslag till åtgärder för att kompensera drabbade i skogsbruket för skador med anledning av skogsbränderna sommaren 2018

Regeringsuppdrag



© Skogsstyrelsen, oktober 2018

**Författare**

Andreas Eriksson  
Anders Frisk  
Lars Hansson  
Liselott Nilsson

**Omslagsfoto**

Andreas Öster  
Släckningsarbete vid Trängslet 2018

**Projektledare**

Andreas Eriksson

**Projektgrupp**

Anders Frisk  
Lars Hansson  
Liselott Nilsson

**Grafisk produktion**

Annika Fong Ekstrand

**Upplaga**

*Finns endast som pdf-fil för egen utskrift*

---

# Innehåll

<b>Förord</b>	<b>5</b>
<b>Sammanfattning</b>	<b>6</b>
<b>1 Uppdraget</b>	<b>8</b>
1.1 Beskrivning och tolkning av uppdraget	8
1.2 Genomförande	9
<b>2 Beskrivning av skogsbränderna sommaren 2018</b>	<b>10</b>
2.1 Särskilt omfattande bränder	12
2.2 Konsekvenser	15
<b>3 När ska staten kompensera?</b>	<b>18</b>
3.1 När ska staten kompensera?	18
3.2 Hur ska staten kompensera, vilka åtgärder till vem?	20
<b>4 Möjliga kompensationsåtgärder</b>	<b>22</b>
4.1 Direkta ekonomiska stöd	22
4.1.1 Gränsutmärkningsstöd	22
4.1.2 Stöd för upparbetning av energived	23
4.1.3 Stöd för ökat slitage på skogsmaskiner	24
4.1.4 Stöd för förstärkning av enskilda vägar	25
4.1.5 Transportstöd	26
4.1.6 Stöd till lagring, omlastning och vidareförädling	27
4.1.7 Återväxtstöd	28
4.2 Andra åtgärder	29
4.2.1 Regelförenklingar	29
4.2.2 Rådgivning och information	30
4.2.3 Inventeringar	31
4.2.4 Naturvårdsavsättningar	32
4.3 Andra delar av stödpaketet	33
<b>5 Juridiskt regelverk</b>	<b>35</b>
5.1 Nuvarande katastrofstöd i landsbygdsprogrammet	35
5.2 EU:s statsstödsregler	37
<b>6 Analys och förslag till åtgärder</b>	<b>43</b>
6.1 Statens ansvar	43
6.2 Förslag på kompensationsåtgärder	44
6.3 Förstärkning av Skogsstyrelsens arbete	49
6.4 Analys av åtgärder	50
6.4.1 Ekonomi	50
6.4.2 Miljö	51
6.4.3 Administration	51
<b>Litteratur/källförteckning</b>	<b>54</b>
<b>Bilagor</b>	<b>57</b>
<b>Bilaga 1</b> Författningsförslag och kommentar	58
<b>Bilaga 2</b> Förslag till ändring av landsbygdsprogram avseende åtgärd	
8.4 Återställande av skadad skog	64



## Förord

Med denna rapport redovisar Skogsstyrelsen regeringsuppdraget om att föreslå åtgärder för att kompensera drabbade i skogsbruket för skador med anledning av skogsbränderna sommaren 2018.

Sommaren 2018 med den långvarig torkan, höga brandrisken och de omfattande skogsbränderna innebar påfrestningar för den svenska skogssektorn. Bränderna och brandbekämpningen berörde många skogsägare och orsakade stora materiella skador.

Skogsstyrelsen föreslår här åtgärder för att förbättra förutsättningarna för att tillvarata den brandskadade skogen där bränderna varit särskilt omfattande. Därigenom begränsas risken för framtida insektshärjningar. Åtgärderna är framförallt inriktade på att hantera problem med avverkningsresurser och logistik.

Skogsstyrelsen bedömer att riskerna ökar för flera olika väderrelaterade skador till exempel stormfällning och skogsbrand till följd av klimatförändringarna. Det finns därför anledning att på olika sätt och för olika aktörer att stärka krisberedskapen. Åtgärder liknande de som föreslås i denna rapport har tidigare använts efter stormen Gudrun 2005 och branden i Västmanland 2014. I samtliga fall har åtgärder utretts och beslutats efter skadan har skett. Skogsstyrelsen ser ett behov av ett förberett regelverk för att hantera denna typ av kompensationsåtgärder vid större skador på skog.

Det är min förhoppning att denna rapport kommer till nytta för att hantera de nu föreliggande problemen såväl som framtida beredskap för liknande händelser.

Jönköping i oktober 2018

Herman Sundqvist  
Generaldirektör, Skogsstyrelsen

# Sammanfattning

Sommaren 2018 innebar långvarig torka, hög värme, brandrisk och många stora samtida skogsbränder. Det medförde stora påfrestningar på skogssektorn i stort och stora konsekvenser för de skogsägare som fick se sin skog brinna ned. Stora insatser för brandbekämpning gjordes av många delar av samhället, inte minst skogssektorn själv. Dessa har sedan åtföljts av en hög aktivitet hos bland annat skogsägare, skogsindustri och berörda myndigheter för att hantera brandområdena utifrån olika aspekter såsom säkerhet, tillvaratagande av virke, miljöhänsyn och naturvårdsavsättningar.

Utifrån ett uppdrag från regeringen har Skogsstyrelsen utrett lämpliga åtgärder för att kompensera drabbade i skogsbruket för skador med anledning av skogsbränderna sommaren 2018. Arbetet har genomförts under kort tid och med oklarheter i hur virket kommer att tas om hand vilket gjort det svårt att beräkna skogsbrukets merkostnader.

Skogsstyrelsen föreslår regeringen att avsätta 92 miljoner kronor för att hantera den uppkomna situationen varav 72 miljoner utgör ekonomiska stöd till skogsbruket.

- Stöd till markägare för ökade kostnader för omhändertagande av virke, 44 miljoner kronor.
- Stöd till utförare för utmärkning av gränser, 3 miljoner kronor.
- Stöd till väghållare för uppgradering av vägnätet, 15 miljoner kronor.
- Stöd till industriföretag eller logistikföretag för separat hantering av brandskadat virke, 10 miljoner kronor.
- Förstärkning av Skogsstyrelsens verksamhet, 20 miljoner kronor varav 8 miljoner kronor utgör administration av de ekonomiska stöden.

Skogsstyrelsen föreslår regeringen att stödet hanteras via en programändring av åtgärd 8.4 ”Återställande av skadad skog” inom landsbygdsprogrammet. Stödet kan även hanteras utanför landsbygdsprogrammet, i så fall lämpligen enligt det förenklade förfarandet enligt EU:s generella bestämmelser om gruppundantag (GBER).

Som stödberättigat område för de ekonomiska stöden föreslås samtliga brandområden inom Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län. Inom detta område bedömer Skogsstyrelsen att den samlade effekten av många, flertalet stora, brandområden så stor påverkan på det regionala samhället och skogssektorn att det är berättigat att gå in med extra stödinsatser. Det gäller inte minst ett stort behov av avverknings- och logistikresurser eftersom det är tidskritiskt att omhänderta virket för att minska risken för framtida insektshärjningar.

Dessa åtgärder är valda för att stimulera avverknings- och logistikresurser till att arbeta i den brandskadade skogen trots att det finns stor efterfrågan på virke från andra områden. Åtgärderna är också valda utifrån att de ska vara tillämpbara

enligt gällande regelverk och att de inte bedöms kunna ersättas via försäkring eller andra delar av regeringens stödpaket.

Det innebär till exempel att stödet till väghållare bör ges för uppgradering av vägnätet för att kunna hantera en stor mängd virkestransporter på kort tid medan reparationer av skador orsakade vid brandbekämpningen finansieras via MSB och räddningstjänsten.

Avverkning och transport av det brandskadade virket kräver att särskilda resurser (skogsmaskiner, lastbilar, tågagnar) nyttjas för detta eftersom virke från andra områden inte får riskera att bli nedsotat. Det innebär dyrare avverknings- och transportkostnader, något som marknaden normalt hanterar genom avtal mellan köpare och entreprenör. Merkostnaderna förflyttas därmed till markägaren som säljare. Därför föreslås ett stöd till markägare motsvarande 20 kr/m<sup>3</sup>fub för timmer och 50 kr/m<sup>3</sup>fub för energived som kompensation. Skillnaden ligger i de långa transportererna som krävs för att hitta en marknad för energiveden.

Samma problem med behov av separat hantering finns vid lagringsplatser och sågverksindustri varför ett stöd bör införas som täcker hälften av de kostnader som uppstår för anpassningsåtgärder.

För att kunna genomföra avverkningarna behöver fastighetsgränser på många platser märkas ut på nytt då de gamla markeringarna skadats eller försvunnit i branden. Här föreslås därför ett bidrag på 3 000 kr/km till den som utför ett sådant gränsutvisningsarbete. I de fall gränserna är så otydliga att Lantmäteriet behöver anlitas för gränsbestämning föreslås även den kostnaden vara ersättningsbar.

Utöver dessa ekonomiska stöd är det också viktigt att berörda myndigheter prioriterar arbetet med dessa. Det gäller självklart Skogsstyrelsen men även Statens Jordbruksverk för den administrativa hanteringen av stöden, Lantmäteriet för att hantera de betällningar av gränsbestämningar markägare kan behöva göra samt Trafikverket för att vid förfrågan bistå med sakkunskap för vägstödet.

För att förstärka Skogsstyrelsens arbete föreslås förstärkning av myndighetens budget med 7 miljoner kronor för rådgivning, inventering och skogsskadeövervakning i årets brandområden. Dessutom föreslås en förstärkning på 5 miljoner kronor för kunskapsinhämtning och kunskapssammanställning om skogsbrand som ett underlag för hantering av framtida skogsbränder.

Under arbetet har Skogsstyrelsen identifierat ett problem med att befintligt regelverk inte är tillräckligt väl anpassat för att hantera denna typ av kompensationsåtgärder och att det saknas tydlighet när och hur staten ska kompensera vid stora skogsskador. Skogsstyrelsen föreslår därför regeringen att tillsammans med berörda myndigheter vidta åtgärder för att klarlägga under vilka premisser staten ska kompensera aktörer inom areella näringar vid framtida omfattande skador, samt att förbereda regelverk för sådana kompensationsåtgärder.

---

# 1 Uppdraget

Via ett regeringsbeslut 23 augusti 2018 fick Skogsstyrelsen i uppdrag att föreslå åtgärder för att kompensera drabbade i skogsbruket för skador med anledning av skogsbränderna sommaren 2018<sup>1</sup>.

## 1.1 Beskrivning och tolkning av uppdraget

Regeringen vill givet den exceptionella situation som uppstått till följd av de omfattande bränderna under sommaren 2018 utreda ändamålsenliga åtgärder och förslag på stöd till drabbade i skogsbruket. Skälet som anges är att bland annat förbättra förutsättningarna att tillvarata den branddrabbade skogen och därmed minimera framtida risk för insektshärjningar.

De förslag som Skogsstyrelsen tar fram ska vara förenliga med EU:s regelverk om statsstöd samt annan lagstiftning. Skogsstyrelsen ska också undersöka vilka möjligheter det finns att använda stöd i landsbygdsprogrammet som kompensation.

I Skogsstyrelsens redovisning efterfrågar regeringen analys och slutsatser av ekonomiska, miljömässiga, administrativa och andra eventuella konsekvenser av förslagen. Redovisningen ska också innehålla författningsförslag.

I skälen för regeringens beslut framgår att regeringen avser att i budgetpropositionen för 2019 (det vill säga för den kommande treårsperioden) föreslå att totalt 110 miljoner kronor avsätts för att stödja drabbade i skogsbruket. Skogsstyrelsen har tolkat detta som en möjlighet att fördela kostnaderna under flera år för de fall det kan vara nödvändigt, till exempel för att finansiera avveckling och arbete med slutrapportering, troligen under en tvåårsperiod 2019 och 2020. När det gäller den totala kostnaden har Skogsstyrelsen i första hand tagit fram förslag som myndigheten bedömer vara relevanta och effektiva utan att nödvändigtvis matcha dem med den aviserade kostnadsposten. Skogsstyrelsen har också utgått från att det ska vara möjligt att ansöka om stöd retroaktivt, det vill säga stödberättigade åtgärder som utförs under återstoden av 2018 ska kunna kompenseras under 2019.

När det gäller tänkbara stödmottagare anges i uppdraget att det är drabbade i skogsbruket som ska kompenseras. I skälen för regeringens beslut nämns drabbade skogsägare, berörda skogsföretag och entreprenörer. Skogsstyrelsen har valt att betrakta de senare som exempel bland flera där även logistik och industri kan ingå.

I skälen för regeringens beslut framgår att det är de områden där bränderna varit särskilt omfattande som bör omfattas av dessa kompensationsåtgärder.

---

<sup>1</sup> Regeringen 2018. Regeringsbeslut N2018/04489/SK.



---

Detta tolkar Skogsstyrelsen avser storlek (areal och volym stående skog) på brandområdena och närheten mellan flera stora brandområden.

I övrigt påpekas att stöd inte får ges till kostnader som kan ersättas av försäkringsbolag och att erfarenheter från de åtgärder som genomfördes efter skogsbranden i Västmanland 2014 ska beaktas.

Detta uppdrag handlar om åtgärder riktade mot drabbade i skogsbruket. Det finns även andra näringsgrenar som är drabbade av sommarens bränder. Främst gäller det rennäringen där de direkta bränderna inneburit att stora betesarealer försvunnit och där efterföljande förnyingsarbete ytterligare kan påverka. Andra näringsgrenar som turism, bärplockning, jakt och fiske har troligen påverkats i mindre omfattning. Skogsstyrelsen föreslår i denna rapport inga åtgärder riktade till dessa näringsgrenar eftersom det inte ingår i uppdraget.

## **1.2 Genomförande**

Skogsstyrelsen har genomfört uppdraget med egen personal enligt myndighetens projektmodell.

Den externa samverkan har framförallt skett via en hearing med berörda intressenter. Dessutom gjordes en inledande avstämning och en uppföljande avstämning med Sveaskog, Mellanskog, LRF Skogsägarna och Skogsindustrierna. För att få en bild av marknadsläget har vi deltagit i ett biobränsleseminarium arrangerat av Svebio. Information har också lämnats och synpunkter inhämtats vid flera tillfällen i samband med Länsstyrelsen i Jämtlands läns återkommande samverkansmöten med anledning av deras regeringsuppdrag att samordna efterarbetet. Samtal har också förts med handläggare på Statens Jorbruksverk, Lantmäteriet, Trafikverket, Fortifikationsverket med flera. Under arbetets gång har Skogsstyrelsens nationella sektorsråd och Skogsstyrelsens centrala skogsskyddskommitté informerats.

På grund av den korta tiden för genomförandet har Skogsstyrelsen inte remitterat de föreslagna åtgärderna eller författningsförslagen. Rapporten innehåller förslag riktade till regeringen för fortsatt hantering.

---

## 2 Beskrivning av skogsbränderna sommaren 2018

Till följd av långvarig torka och ovanligt hög värme inträffade under sommaren år 2018 nästan 300 skogsbränder omfattande en skogsmarksareal om cirka 21 000 hektar. Skogsbränder förekom i alla Sveriges län utom Gotland men i ett område i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län var de särskilt omfattande. Sett till antalet bränder var även Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län hårt drabbade men den sammanlagda arealen var mindre i de länen.

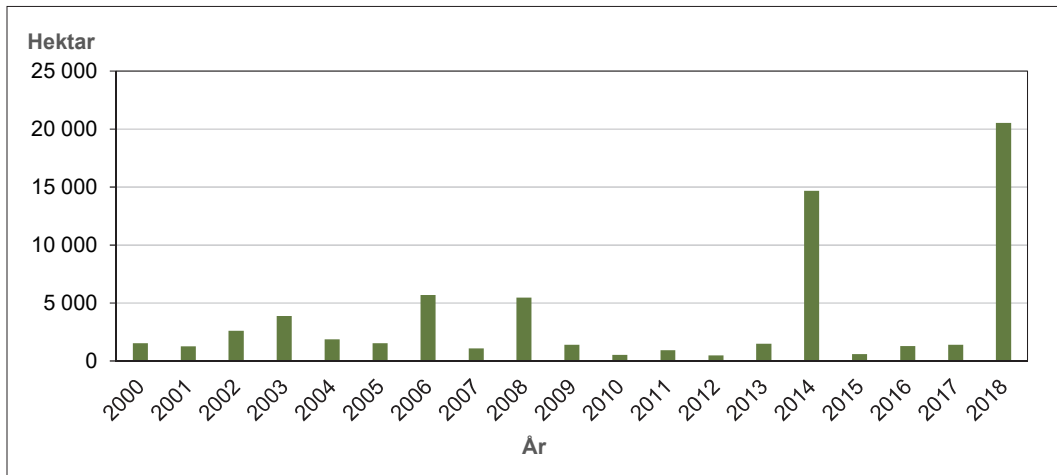
Karteringen av bränder utfördes med stöd av Copernicus Sentinel 2 data och utgick från de objekt som fanns med i den tidigare satellitbaserade karteringen från Copernicus samt från de händelserapporter som myndigheten för samhällsskydd och beredskap fått in från landets räddningstjänster. Metoden innebar att branden kunde bekräftas vid jämförelser av satellitbilder före och efter branden varvid områden med synlig brandpåverkan digitaliserades. Endast ytterområdet för brandpåverkan karterades och ingen hänsyn togs till mindre eller bitvis opåverkade delar inom ett större brandområde. Inom ytterområdet ingår också andra markslag än skogsmark, vilket åtgärdats i efterhand utifrån tillgängliga kartunderlag. Där det funnits tillgång till flygbilder efter branden har dessa använts för kartering istället för satellitbilder. Detta gäller bränderna i Ängra, Enskogen, Nötberget, Lillhärdal, Trängslet och Lillåsen-Fågelsjö. Observera att metodiken inte fångar mindre områden (<0,5 hektar) med svag brandpåverkan.

**Tabell 1. Sammanställning över antal skogsbränder och berörd skogsmarksareal fördelat på län. Satellitbildskartering för perioden maj-september 2018**

Län	Antal skogsbränder	Antal brandskadad skogsmark (hektar)
Blekinge	7	10
Dalarna	29	3 198
Gävleborg	28	8 856
Halland	1	0
Jämtland	28	5 233
Jönköping	1	0
Kalmar	14	45
Kronoberg	7	65
Norrbotten	40	1 253
Skåne	1	1
Stockholm	14	12
Södermanland	2	1
Uppsala	14	27
Värmland	17	412
Västerbotten	25	422
Västernorrland	23	760
Västmanland	4	119
Västra Götaland	10	25
Örebro	13	77
Östergötland	14	16
<b>Summa</b>	<b>292</b>	<b>20 532</b>

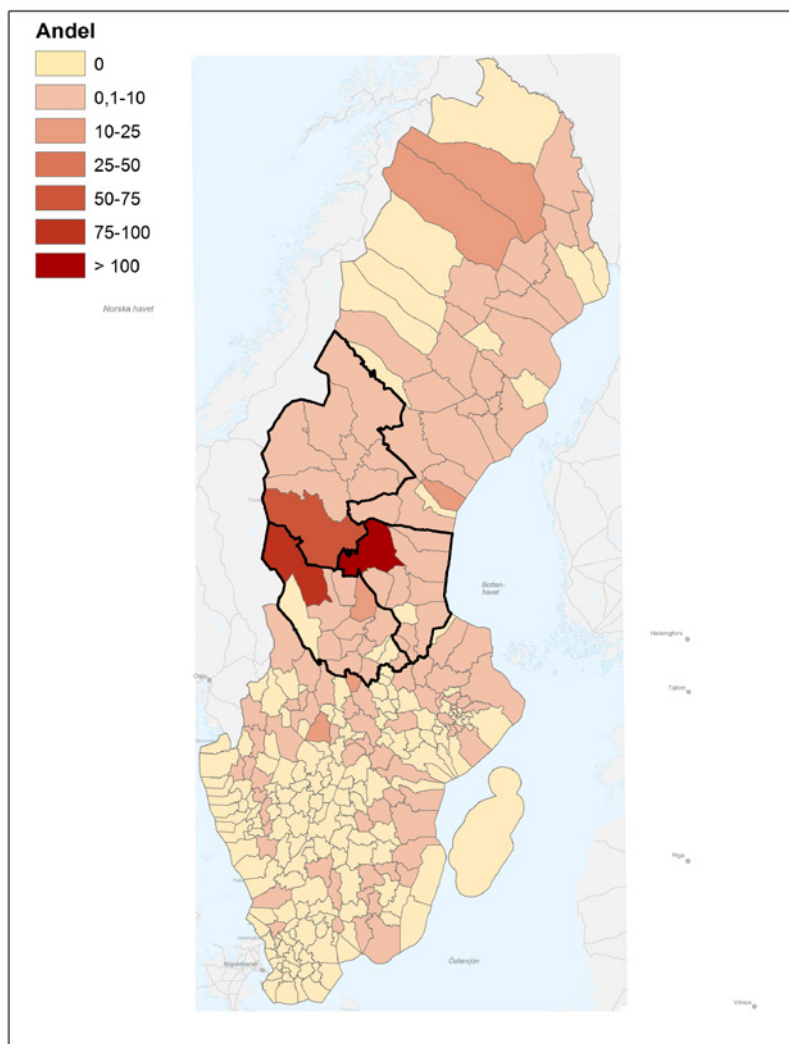
För att få en förståelse för hur dessa bränder påverkar det lokala samhället och skogsbruket kan skogsbränderna relateras till något slags normaltillstånd.

Sedan millennieskiftet utmärker sig årets brandsäsong tydligt som den mest omfattande. Detta även i jämförelse med 2014 då den stora branden i Västmanland skedde.



Figur 1. Årlig brandareal för perioden 2000–2018. Data för 2000–2017 från MSB och avser avbränd areal i skog och mark. Data för 2018 från Skogsstyrelsens kartering avser skogsmark.

Det går också att relatera årets skogsbrandsarealer till den årliga föryngringsavverkningen. Värst är situationen i Ljusdals kommun där årets skogsbränder motsvarade långt mer än den areal som normalt sett avverkas årligen. Nu kommer inte all brandskadad areal att omhändertas. En del är idag naturvårdsavsättningar och det blir troligen ytterligare sådan areal. Men samtidigt är produktiviteten i avverkningen i brandskadad skog betydligt lägre än vid normal föryngringsavverkning. Detta beroende på säkerhetsaspekter, att klenare skog avverkas med mera. De resurser i form av maskiner och personal som krävs är alltså mycket större än vid normal föryngringsavverkning. Dessutom råder det högkonjunktur och stark efterfrågan på virke vilket gör att avverkningarna utanför de brandskadade områdena inte kan minskas hur mycket som helst.



Figur 2. Karta som visar andel brandskadad skogsmark i jämförelse med areal anmäld för föryngringsavverkning (årligt genomsnitt 2013–2017), uppdelat per kommun. De särskilt drabbade länen Dalarna, Gävleborg och Jämtland är markerade med svarta ytterkanter.

Att sommarens skogsbränder var exceptionella visas också av det faktum att det var den största insats som gjorts inom EU:s civilskyddsmekanism. Sverige fick hjälp av Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Litauen, Norge, Polen, Portugal och Tyskland<sup>2</sup>.

## 2.1 Särskilt omfattande bränder

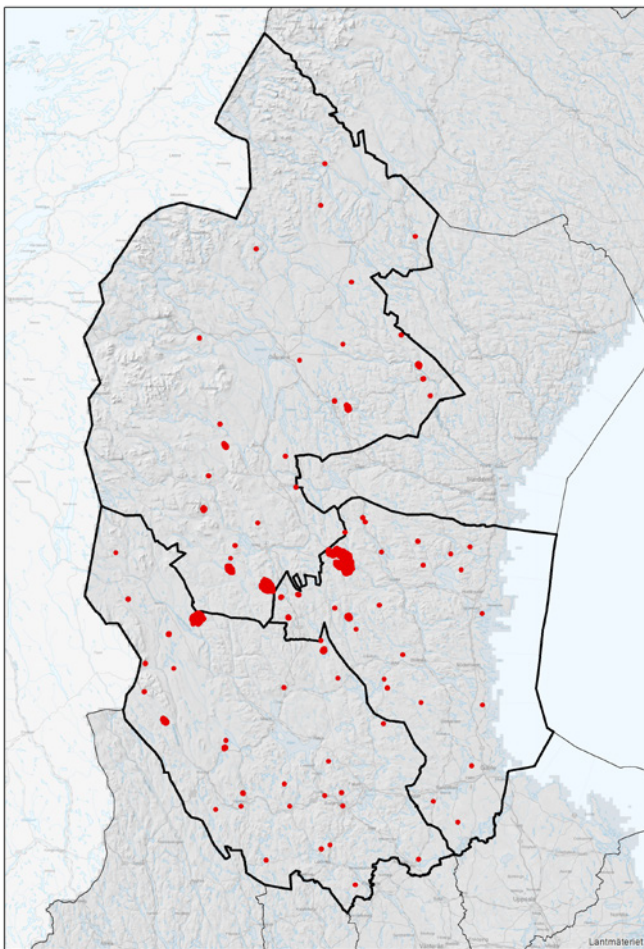
De största enskilda brandområdena återfinns i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län. Från medierapporteringen i somras känns flera namn igen, till exempel Kårböle (som omfattar Enskogen, Ängra och Nötberget), Trängslet, Lillåsen-Fågelsjö, Pålgård och Lima.

<sup>2</sup> Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 2018. Svar på regeringsuppdrag om behov av förstärkt kapacitet avseende materiel inför framtida hantering av omfattande skogsbränder. Delrapportering 2018-09-14 av regeringsuppdrag Ju2018/03972/SSK.

**Tabell 2. Förteckning över de största brandområdena i Dalarna, Gävleborgs och Jämtlands län. Satellitbildskartering för perioden maj-september 2018**

Län	Plats	Skogsmarksareal (hektar)
Dalarna	Trängslet	2 492
	Lima	337
	Ej namnsatta (27 st)	369
Gävleborg	Enskogen	4 137
	Ängra	3 437
	Nötberget	848
	Tovåsen	289
	Rullbo	34
	Ej namnsatta (23 st)	111
	Jämtland	Lillåsen - Fågelsjö
Storbrättan		849
Åxingmyrkullen		417
Pålgård		216
Stor-Tävjeåsen		83
Ryvålen		147
Näset		14
Ej namnsatta (21 st)		50

Flertalet brandområden ligger dessutom nära varandra i gränstrakterna mellan dessa län. I detta område förekom också ett flertal andra bränder.



*Figur 3. Karterade brandområden i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län. Satellitbildskartering för perioden maj-september 2018.*

De samlade skogsbränderna i dessa län kan alltså anses ha en stor påverkan på lokalsamhället, skogsbruket och marknaden. Framförallt genom att det inom detta område inte finns befintliga resurser som kan omhänderta virket på kort tid eller att det finns avsättning för de stora mängderna energived. De större bränder som inträffat i andra delar av landet bedöms kunna hanteras utan särskilda insatser. Det innebär då också att alla som är drabbade av skogsbränder i detta område också påverkas av den samlade situationen. De bränder som är mindre än ett hektar utgör 41 procent av antalet bränder men bara 0,1 procent av den totala skogsbrandarealen. Men även virket från dessa områden behöver tas om hand i särskild ordning.

**Tabell 3. Frekvens antal och areal skogsbränder i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län fördelat på arealklass. Satellitbildskartering för perioden maj-september 2018**

Arealklass (hektar)	Antal skogsbränder	Areal skogsbrand (hektar)
< 0,5	20	6
0,5–1	15	11
1–10	29	92
10–50	7	174
50–100	1	66
100–500	6	1 379
500–1 000	3	2 033
> 1 000	4	13 523
<b>Summa</b>	<b>85</b>	<b>17 284</b>

#### *Markägarstruktur*

Brandområdena i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län berör 323 fastigheter. Störst andel av den brandskadade arealen ägs av privata aktiebolag (43 procent). Observera att Sveaskog ingår i kategorien privatägda aktiebolag. Därefter av enskilda ägare (37 procent) och staten (16 procent). Resterande 4 procent ägs av andra ägartyper.

**Tabell 4. Markägarstruktur i brandområdena i Dalarna, Gävleborgs och Jämtlands län. Satellitbildskartering för perioden maj-september 2018**

Ägarkategori	Antal fastigheter	Brandskadad areal (hektar)
Enskilda ägare	185	6 350
Privatägda aktiebolag	93	7 425
Staten	10	2 797
Övriga allmänna ägare	2	64
Övriga privata ägare	3	326
Okänd ägarkategori	30	325

#### *Volym*

Virkesförrådet i samtliga brandområden i Sverige bedöms vara 2,1 miljoner m<sup>3</sup>sk varav 1,8 miljoner m<sup>3</sup>sk återfinns i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län. Volymen är beräknad utifrån en medelvolym per brandområde (andra ägoslag än skogsmark samt avverkningsytor yngre än 15 år är borträknade). Uppgifterna är hämtade från Skogsstyrelsens skogliga grunddata och är framskrivna med

en enkel modell med årlig tillväxt per län (från Riksskogstaxeringen SLU) multiplicerat med antalet vegetationssäsonger mellan laserskanning och brandåret. Volymen är troligen något överskattad eftersom ingen korrigerings är gjord för de gallringsuttag som skett sedan laserscanningen.

**Tabell 5. Uppskattat virkesförråd (m<sup>3</sup>sk) i brandområdena, fördelat på län och diameterklass**

Län	Diameter-klass 0–10 cm	Diameter-klass 10–20 cm	Diameter-klass 20–30 cm	Diameter-klass >30 cm	Summa
Dalarna	7 000	81 000	228 000	13 000	329 000
Gävleborg	42 000	412 000	458 000	50 000	962 000
Jämtland	13 000	167 000	326 000	14 000	509 000
<b>Summa</b>	<b>62 000</b>	<b>660 000</b>	<b>1 012 000</b>	<b>77 000</b>	<b>1 800 000</b>

### *Skog undantagen från virkesproduktion*

I de tre hårdast drabbade länen finns det drygt 600 hektar formellt skyddad skog som är brandskadad. Därutöver finns det frivilliga avsättningar men Skogsstyrelsen har inte något underlag för att skatta dessa arealer. Vi kan dock se att det finns knappt 550 hektar registrerad nyckelbiotop som är brandskadad utanför de formella skydden. Sammantaget utgör dessa alltså 7 procent av brandarealen.

**Tabell 6. Areal med kända höga naturvärden i brandområdena i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län. Satellitbildskartering för perioden maj–september 2018**

Län	Brandskadad formellt skyddad skog (hektar)	Brandskadad areal registrerad nyckelbiotop utanför formella skydd (hektar)
Dalarna	254	5
Gävleborg	224	161
Jämtland	156	377
<b>Totalt</b>	<b>634</b>	<b>543</b>

## 2.2 Konsekvenser

För alla drabbade markägare är naturligtvis konsekvenserna av skogsbränderna allvarliga. Ur ett samhällsperspektiv är det framförallt två typer av konsekvenser som de särskilt omfattande bränderna i Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län kan få. Dessa utgör därmed också motiv till varför staten bör genomföra kompensationsåtgärder till de drabbade.

### *Marknadspåverkan*

Omfattande skogsskador av brand, storm eller andra skadegörare leder till att ökad efterfrågan på avverkningsresurser och logistiklösningar och ökat utbud av virkesråvara lokalt eller regionalt.

När det gäller utbudet av virkesråvara handlar det om sågtimmer och bränsleved eftersom sotat virke inte hanteras i massa- och pappersindustrin. Sotat virke går att såga men med lägre utbyte jämfört med normalt. Det finns också behov av att inte blanda sotat virke med virke från ej brandskadade områden. I dagsläget har

---

ett sågverk i Färila, påbörjat förberedelserna för att kunna ta emot och såga det brandskadade virket. Några andra industrier, till exempel i Östanå och i Kälärne, har också visat visst intresse. Marknadskonkurrensen blir såklart liten men möjligheten att sälja sågtimmer borde inverka positivt på markägarnas möjligheter att ta om hand den brandskadade skogen. Arbetet är dock tidskritiskt. Det virke som ska sågas måste avverkas och levereras senast under våren 2019 för att inte förstöras av blånadssvamp. Det huvudsakliga utbytet kommer bli som bränsleved. Skogsstyrelsen gör bedömningen att detta stora utbud kan hanteras av marknaden. Bakgrunden är en stark efterfrågan på bränsleved där en regnig blöt höst/vinter under 2017/2018, inte minst i Baltikum, begränsade avverkningarna och en lång kall vinter 2018 som krävde stor energiproduktion. Detta sammantaget ledde till låga lagernivåer inför sommaren 2018 som sedan inte kunnat fyllas på i normal takt eftersom avverkningsintensiteten varit låg på grund av brandrisken. Det finns också möjligheter att lagra bränsleveden under flera år.

Brändernas omfattning bedöms ha större påverkan på marknaden när det gäller avverkningsresurser och logistikkedjor. För det första innebär skogsbränderna att större arealer och volymer ska avverkas det närmaste halvåret än normalt vilket kräver att mer resurser knyts till brandområdena. För det andra innebär problemen med att inte kunna blanda sotskadat virke med annat virke att resurser i form av skogsmaskiner, lastbilar, lagringsplatser, tågagnar med mera blir starkt begränsade.

Slutsatsen blir då att det finns en generell efterfrågan på virke vilket gör att marknaden kan ta om hand även det brandskadade virket, men att samma efterfrågan också gör att virkesinköpen kanske inte prioriteras till brandområdena eftersom detta medför lägre produktivitet och ökade kostnader. För att motverka detta kan stimulansåtgärder motiveras.

#### *Ökad risk för andra skadegörare*

I år kommer det inte att bli någon ökad förökning av insekter eller svampar som är skadliga för den levande skogen. Om det blir skador 2019 och 2020 eller inte beror på de lokala förhållandena, hur kraftigt brandskadade träden är, på vilka skogliga åtgärder man väljer att göra och hur vädret blir.

För medelålders till äldre träd är risken för följdskador de kommande åren störst för gran, men ganska låg för tall och obefintlig för lövträd. Granar som har dödats av brand under sommaren (juni–augusti 2018) torkar ut så pass snabbt att granbarkborren inte kan föröka sig i den. Däremot kan man förvänta sig mycket angrepp av dubbelögad bastborre och sextandad barkborre i sådana träd. Under år med kraftig torka (som 2018) kan dessa båda arter döda frisk gran även i obrunna områden. Om endast markvegetationen brunnit ökar risken för angrepp av granbarkborre 2019 och 2020 på granar som överlevt branden.

När det gäller plantor är skaderisken för barrträdsplantor hög, medan lövträdsplantor har ganska låg skaderisk förutom de trädslag som är mera begärliga för klövvilt. Rotmurklan brukar öka kraftigt de första åren efter brand.



---

Den lever av rötterna på de branddödade träden, men angriper i samband med det också rötterna på nyplanterade barrträdsplantor. Snytbaggeskador ökar ofta kraftigt på brända områden. Detta beror på att brända områden lockar till sig snytbaggar i högre grad än obrända avverkningar. Mindre brandområden och kantzoner brukar bli mer skadedrabbade än stora ytor. Ögonvivlar gnager barr och kan göra stora skador på plantor, särskilt på såddplantor, första våren efter brand innan ögonvivlarna har någon annan vegetation på marken att äta.

---

## 3 När ska staten kompensera?

Den svenska skogsnäringen och virkeshandeln vilar på principen om en fri marknad. Såväl utbudet i form av skogsägandet som efterfrågan i form av skogsindustri domineras av privat ägande. Dagens skogspolitik som etablerades i början av 1990-talet innebar en avreglering vilken leder till att skogsägarnas frihet och ansvar ökar<sup>3</sup>. Den innebar bland annat en inriktning där statliga stöd inte ska förekomma annat än i undantagsfall. De som fortfarande finns är inriktade på att stimulera kollektiva nyttor som biologisk mångfald<sup>4</sup>. Senare propositioner har inneburit mindre justeringar men framförallt en bekräftelse på denna inriktning<sup>5,6</sup>.

Mot denna bakgrund ska man alltså se att det är i undantagsfall staten ingriper med kompensationsåtgärder i samband med större skogsskador. Under nuvarande skogspolitik har det skett vid två tillfällen, efter stormen Gudrun 2005 och efter branden i Västmanland 2014<sup>7</sup>. Dessa två är den största stormfällningen respektive den största branden under nuvarande skogspolitik men långt ifrån de enda. När det gäller stormar har ett flertal stora stormar drabbat Sverige och skogsägarna både före och efter Gudrun utan att staten kompenserat, till exempel år 1995 där knappt 6 miljoner m<sup>3</sup>sk fälldes och år 2007 och 2013 då 12 miljoner m<sup>3</sup>sk fälldes respektive år. Samma sak gäller skogsbränder där bränderna i Bodträskfors år 2006 omfattande knappt 2 000 hektar och Ludvika år 2008 omfattande cirka 800 hektar inte ledde till någon statlig kompensation.

### 3.1 När ska staten kompensera?

Denna fråga, när staten ska kompensera i samband med naturkatastrofer, diskuterades inom den numera nedlagda expertgruppen för miljöstudier i en rapport från år 2009<sup>8</sup>. En grundslutsats var att skador till följd av okända risker vars förlopp inte kan påverkas bör staten ansvara för medan kända olycksrisker som är påverkbara, förutsebara och/eller försäkringsbara bör inte staten ansvara för. Ett av exemplen som diskuterades var stormen Gudrun där författaren ansåg att staten inte borde tagit något ansvar för att kompensera skogsägarna. Detta eftersom olycksrisken var känd (stormfällningar är inte ovanliga), är påverkansbar (genom anpassad skogsskötsel) och var försäkringsbar.

De grundprinciper som refererades ovan kan ses som två ytterpunkter på en kontinuerlig skala och då blir det genast svårare att bedöma när staten bör vidta kompensationsåtgärder och speciellt om detta ska gälla sommarens skogsbränder.

---

<sup>3</sup> Prop. 1992/93:226 om en ny skogspolitik.

<sup>4</sup> Eriksson A, Eriksson I, Frisk A & Karlsson S. 2015. Utvärdering av ekonomiska stöd. Skogsstyrelsen. Meddelande 6/2015.

<sup>5</sup> Prop. 2007/08:108 En skogspolitik i takt med tiden.

<sup>6</sup> Prop. 2013/14:141. En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

<sup>7</sup> Några smärre regellättnader infördes också efter stormen Per 2007.

<sup>8</sup> Skogh G. 2009. Statens ekonomiska ansvar vid naturkatastrofer och stora industriella olyckor. Rapport till Expertgruppen för miljöstudier 2009:2. Regeringskansliet. Finansdepartementet.

---

När det gäller om olycksrisken är förutsägbar och påverkansbar så är det såklart känt för skogsägarna att skogsbränder förekommer men det är inte lätt att bedöma när och var dessa kan starta. Riskminimering kan ske till exempel genom att anpassa det egna arbetet i skogen. Här har skogsbranschen tagit lärdom av skogsbranden i Västmanland år 2014 och tagit fram gemensamma riktlinjer för riskhantering<sup>9</sup>. Men när bränder startar till följd av blixtnedslag, gnisttändning från tågtrafik eller friluftsliv är det svårare att hantera. Påverkansbarheten handlar om upptäckt, brandbekämpning och brandförlopp. Att upptäcka skogsbränder tidigt är avgörande för att kunna minimera skadan. Effektivaste sättet är troligen övervakning via brandflyg, något som med tanke på ägarstrukturen, kräver kollektiva lösningar. Brandbekämpningen hanteras främst via kommunal räddningstjänst. Skogsägarna kan bistå med kunskap, arbetskraft och utrustning men avgörande är den kommunala eller statliga kapaciteten. Här kan poängteras nyttan av ett skogsbilvägnät för att ett effektivt komma nära brandområdet. Utifrån olycksrisken kan det också diskuteras om storleken på skogsskadan kan vara ett skäl för statlig kompensation och i så fall hur den storleken ska definieras (absoluta eller relativa tal, i vilken skala). Om en sådan definition ska sättas upp så måste det vara gjort innan skadan inträffar. Men även så kommer det vara svårt att komma ifrån att den gränsen i någon mån är satt godtyckligt. Det kan också diskuteras om skogsägarna via anpassad skogsskötsel kan påverka brandförloppet.

Slutligen kriteriet om olycksrisken är försäkringsbar. Det finns flera försäkringsbolag som saluför skogsförsäkringar där skador uppkomna av brand ingår. Generellt ingår i en grundförsäkring för gårdar och lantbruk försäkringsskydd för skador på byggnader, maskiner och anläggningar och eventuella avbrott i verksamheten. Exempel kan vara skador på privat skogsbilväg. Vanligtvis kan en sådan försäkring byggas på i ett eller flera steg med skogsförsäkringar mot brand, storm och skador på föryngring. Observera att det inte finns något lagstiftat krav på sådana försäkringar men de kan utgöra villkor vid banklån och liknande. Med en sådan skogsförsäkring försäkras för skador på stående skog, skogsråvara, skogsplantor samt skogsmarken. Räddningsinsatser till exempel att flytta djur, samt skäligen räddningsinsatser för skadebegränsning till exempel upplöjning av åkermark kan också ersättas liksom kostnader för brandbevakning efter avslutad släckningsinsats. Detta är en beskrivning av nuläget. Men beslut om kompensationsåtgärder bör också beakta eventuell påverkan på en framtida försäkringssituation. Om staten väljer att kompensera sådana saker som inte täcks av försäkringar minskar också incitamenten för att utveckla försäkringar som täcker även sådana delar.

Ovanstående resonemang handlar om statens ansvar för att kompensera direkta skador. Men det kan finnas andra argument för att staten vill besluta om kompensationsåtgärder vid större skador på skog.

Ett handlar om att återuppta virkesproduktionen i det skadade området och att minimera negativa följd effekter av skadegörare till exempel granbarkborre

---

<sup>9</sup> Skogforsk 2017. Riskhantering avseende brand vid skogsarbete – Branschgemensamma riktlinjer.

---

och mörkborre. För dessa problem finns administrativa styrmedel i form av skogsvårdslagen som hanterar föryngringsplikt och skogsskydd. Men vid större skador kan dessa bedömas vara otillräckliga.

Ett annat argument handlar om marknadssituationen. Större skogsskador kan den lokala eller regionala marknaden få problem att hantera. Vid riktigt stora skador kan man tänka sig en inverkan på utbudet av virkesråvara med snabbt sjunkande priser som följd. Mer vanligt är troligen att det uppstår en lokal eller regional brist på resurser i form av avverkningsresurser (personal och maskiner), logistik (lastbilar, tåg) eller lagringsplatser och industrikapacitet. Sådana brister förlänger tiden för omhändertagandet av det skadade virket vilket kan medföra de ovan nämnda problemen med föryngring och skogsskydd.

Ett tredje handlar om att stora skogsskador också på olika sätt kan påverka hela lokalsamhället. Kompensationsåtgärder, visserligen riktade till en speciell sektor eller grupp, kan då i förlängningen uppfattas och innebära ett stöd till hela lokalsamhället. Om en markägare får viss kompensation för de uppkomna skadorna kan det också ha en positiv effekt på dennes omgivning. Eller om en väghållare får kompensation för skador som uppkommit på vägen gynnar det i förlängningen alla som nyttjar den vägen.

Från statens sida kan det också vara aktuellt att fundera på det faktum att kompensationsåtgärder utifrån ett resursfördelningsperspektiv. Pengarna kommer från den allmänna statskassan, det vill säga dragna från alla skattebetalare i samhället och tillfaller en speciell grupp. Är den förskjutningen rimlig och efterfrågad? Och eftersom det är fråga om skattemedel finns alltid prioriteringsbehovet gentemot andra utgifter för staten. Är kompensation i ett visst läge den bästa användningen av skattemedel?

Denna genomgång visar på en otydlighet när staten ska kompensera och när det förväntas att markägaren själv via de marknadsinstrument som finns ska hantera situationen. För att markägaren ska kunna värdera risker och marknaden ska kunna utveckla till exempel försäkringssystem krävs en långsiktig tydlighet för i vilka situationer de kan förvänta sig att staten kommer att kompensera och i så fall hur.

### **3.2 Hur ska staten kompensera, vilka åtgärder till vem?**

Om staten ska införa kompensationsåtgärder vid större naturkatastrofer återstår frågeställningen med vilka åtgärder och till vilken aktör? I kedjan från stående skog till en industriprodukt ingår många länkar bestående av olika aktörer. Från skogsägaren till ett virkesköpande bolag som anlitar en eller flera entreprenörer för avverkning och terrängtransport till lastbilsåkeri och ibland även järnvägstransportföretag och slutligen en industri till exempel sågverk, massabruk eller värmeverk.

I en fullt fungerande marknadssituation allokeras kostnader och intäkter på ett optimalt sätt mellan dessa aktörer. Svårigheten blir då för staten att rikta

---

kompensationsåtgärder utan att snedvrída en sådan fördelning. Ett sätt kan vara att rikta alla kompensationsåtgärder till en part till exempel skogsägaren och sedan anta att marknaden kommer att justera kostnader och intäkter så att den kompensationen kommer alla delar till nytta. Problemet med en sådan lösning är att marknaden för just de branddrabbade områdena inte existerar i ett vakuum utan påverkas i tid och rum. Alternativet blir istället då att rikta åtgärderna till flera eller alla berörda aktörer. En grundregel för högsta effektivitet är att lägga styrmedlet så nära problemet som möjligt. Här gäller det alltså att identifiera vilka olika problem som bedöms finnas efter en naturkatastrof som en skogsbrand och rikta styrmedlen till den aktör som hanterar respektive problem.

Om alternativet att rikta stödet till en part, till exempel skogsägaren, uppstår också en möjlighet att istället för att administrera flera olika mindre stöd, lägga samman dessa resurser i ett mer schablonbetonat stöd för att därigenom låta den som är närmast berörd få avgöra hur stödet bäst bör fördelas på olika aktiviteter. En svårighet med detta är att hantera eventuella krav på mer detaljerad administration för uppföljning, regelverk med mera.

Slutligen bör det övervägas vilka andra effekter en kompensation kan få. Varje reglering och kompensationsåtgärd kommer att styra de inblandade aktörerna. Därför är det också viktigt att fundera på den incitamentsproblematik som kan uppstå. Det finns gott om exempel på när stöd ger en motsatt effekt. Om ekonomiska stöd inriktas på att täcka direkta utgifter till exempel vägreparationer eller fördyrade avverkningskostnader riskerar man att hämma en effektivitetsutveckling inom området. Om stöd riktas till genomförandet av aktiviteter riskerar man istället att dessa blir utförda oavsett om de är högt prioriterade eller inte. Ur effektivitetsutvecklingssynpunkt borde kanske stöd därför riktas till ett slutmål med svårigheten att definiera detta i ett regelverk.

---

## 4 Möjliga kompensationsåtgärder

I detta kapitel redovisas en stor mängd åtgärder som är tänkbara för att kompensera drabbade i skogsbruket. Många av dessa åtgärder har använts vid tidigare stora skogsskador. Åtgärderna omfattar både direkta ekonomiska stöd som andra former. Några av de senare är också redan genomförda under innevarande år. Utifrån beskrivningarna i detta kapitel föreslår Skogsstyrelsen i kapitel 6 de åtgärder som myndigheten bedömer vara lämpligast.

### 4.1 Direkta ekonomiska stöd

#### 4.1.1 Gränsutmärkningsstöd

##### *Motiv för stöd*

I samband med bräderna har befintliga gränsmarkeringar brunnit upp eller skadats. Det gäller särskilt markeringar i form av färgmarkeringar på träd och stolpar av trä eller plast. För gränsmärken i form av stenrösen, stenar och järnrör är bedömningen att de har klarat branden. För att klara avverkning av skadat virke behövs nu en snabb återställning av skadade gränsmarkeringar, en så kallad gränsutvisning, mellan de gränsmärken som klarat branden. I en GIS-analys uppskattar Skogsstyrelsen att det finns totalt 730 kilometer fastighetsgräns inom alla brandområden i de tre mest drabbade länen. En mycket grov uppskattning är att upp mot 500 kilometer av dessa behöver markeras innan avverkning då dels fastighetsgränser ibland går mellan samma ägare och några gränser har klarat sig utan skador. Då arbete i brandskadad skog dessutom innebär stora risker måste arbetet utföras av personal med säkerhetsutbildning samt dessutom utföras två och två.

En gränsutvisning innebär att man letar rätt på de gränsmärken som klarat branden och hjälper till med att staka ut gränsen mellan dessa. Några nya, rättsligt bindande, gränsmarkeringar görs inte vid en gränsutvisning. En gränsutvisning är inte en lantmäteriförrättning<sup>10</sup>. För att genomföra en gränsutvisning krävs att berörda fastighetsägare är överens. En gränsutvisning kan utföras av den som har tillräckliga kunskaper.

Om gränsmärken saknas helt eller delvis eller om grannar inte är överens om gränssträckningen behöver det göras en lantmäteriförrättning i form av särskild gränsutmärkning eller fastighetsbestämning av Lantmäteriet.

Vid branden i Västmanland fanns även möjlighet att få stöd för markbyten och arronderingsförbättringar. Där var en ganska splittrad fastighetsstruktur med framförallt äldre allmänningar som bidraget användes för att ta bort och skapa en bättre fastighetsbild. För de bränder som varit under 2018 är i nuläget bedömningen att behov och motiv för omarrondering saknas. Vid branden i Västmanland erhöLL Lantmäteriet 18 miljoner kronor i bidrag från Skogsstyrelsen för att utföra både gränsutvisning, särskild gränsutmärkning och omarrondering.

---

<sup>10</sup> [www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/Okklarheter-kring-fastighet/Gransutvisning/](http://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/Okklarheter-kring-fastighet/Gransutvisning/)

---

### *Stödmottagare*

Beroende på åtgärd föreslår vi olika stödmottagare:

- För stöd till gränsutvisning föreslås att den som utför gränsutvisningen söker stöd. Lämpligtvis skogsägarförening eller annat företag/organisation som har tillräcklig kompetens. Lantmäteriet utför normalt inte denna typ av uppdrag men har fattat beslut om undantag för årets bränder för att kunna anlitas vid behov. Då alla berörda fastighetsägare behöver vara överens vid gränsutvisning ställs villkor i beslut om stöd att gränsutvisning endast får utföras mellan markägare som godkänner att stödmottagaren utför den. Därmed är det också lämpligast att en annan aktör än en enskild markägare ansöker om stöd.
- Vid behov av särskild gränsutmärkning eller fastighetsbestämning får markägaren ansöka om stödet. Efter att Lantmäteriet utfört förrättningen kan markägaren ansöka om utbetalning mot uppvisande av faktura på förrättningen från Lantmäteriet.

### *Stödbelopp/typ*

Stöd beviljas för 100 procent av stödmyndigheten godkända kostnader. Utbetalas i efterhand.

#### **4.1.2 Stöd för upparbetning av energived**

##### *Motiv för stöd*

Som redan beskrivits under avsnitt 2.2 bedömer Skogsstyrelsen att det i nuvarande marknadsläge inte finns någon större risk för prisfall på energived. Däremot har de största bränderna skett i ett område där det i närområdet endast finns några mindre förbrukare av energived (värmeverk i Ljusdal och Sveg). Det innebär att energiveden behöver transporteras längre, med resultatet att det blir ett lägre nettopris till skogsägaren efter avdrag för transportkostnaden. Alltför låga priser riskerar i sin tur leda till att skadat virke inte upparbetas. Det finns redan nu intresse från större värmeverk i Mälardalen att ta hand om energived från brandområdet. Det skulle innebära transporter på upp mot 400 kilometer från de största brandområdena. För att få en uppfattning om rimlig ersättning kan man utgå från det fraktavdrag som enligt gällande prislistor<sup>11</sup> görs i området och som är 25 öre per m<sup>3</sup>fub och kilometer. Vid 200 kilometer transportavstånd innebär det ett avdrag på 50 kr/m<sup>3</sup>fub, vilket är det högsta avdrag som görs. Efter diskussioner med företrädare för de virkesköpande företagen och det avdrag som görs i gällande prislistor bedöms 30 kr/m<sup>3</sup>fub vara en lämplig stödnivå för att stimulera att även klenare träd upparbetas som energived.

Vid branden i Västmanland fanns ett stöd för upparbetning av energived<sup>12</sup>. Det underliggande syftet med stödet var att kompensera drabbade skogsägare ekonomiskt samt ge incitament för att få ut så mycket av användbar skogsråvara som möjligt i en situation där den regionala efterfrågan för brännved, vid den

---

<sup>11</sup> [www.mellanskog.se/tjanster/Virkespriser/](http://www.mellanskog.se/tjanster/Virkespriser/)

<sup>12</sup> Förordning (2014:1315) om tillfälligt stöd för upparbetning och lagring av brandskadat virke från brandområdet i Västmanland.

---

aktuella tidpunkten, på grund av brandens omfattning var mättad med förväntat sjunkande prisnivåer som följd<sup>13</sup>. Skogsägarna ersattes med 30 kronor per upparbetad m<sup>3</sup>fub. Totalt utbetalades knappt 7 miljoner kronor till drygt 70 markägare<sup>14</sup>. Därutöver fick de skogsägare som var försäkrade ersättning för prisskillnaden mellan brännved och massaved.

#### *Stödmottagare*

Skogsägare som säljer brandskadad energived.

#### *Stödbelopp/typ*

30 kr/m<sup>3</sup>fub för vid bilväg eller industri inmätt energived.

### **4.1.3 Stöd för ökat slitage på skogsmaskiner**

Motiv för stöd för ökat slitage på skogsmaskiner:

- Det bedöms finnas ett behov av att locka entreprenörer att arbeta med upparbetning av brandskadat virke då konjunkturen just nu är god och det finns gott om andra uppdrag och det därför finns en risk att den skadade skogen inte blir upparbetad om entreprenörerna väljer andra uppdrag. Att arbeta i brandskadad skog innebär dessutom arbete under extraordinära omständigheter som bland annat:
- Sotet efter branden gör att slitage på maskinerna ökar, filter måste bytas oftare, rörliga maskindelar slits fortare etc. Reparationer och service av maskiner måste göras utanför brandområdet av säkerhetsskäl.
- Markens bärighet bedöms bli sämre på grund av branden. Förhöjd grundvattenyta och högre vattenflöden i marken då direktavdunstningen från träden, trädens transpiration och markens vattenhållande förmåga är borta. Vidare har rotsystemen, som kan stå för upp till 50 procent av bärigheten i marken, dött eller brunnit upp.
- Den försämrade bärigheten ökar risken för att maskiner kör fast och måste bärgas. Ökad risk för skador på maskinen i dessa situationer. Andra sorters band behövs också till maskinerna för att hantera den sämre bärigheten.
- Områden som skulle kunna passerats vid normala markförhållanden eller genom att välja avverkningstidpunkt kan ge längre terrängtransporter för att undvika känsliga markområden. På grund av försämrade markförhållanden efter branden kommer det finnas områden där det går åt extra arbetstid och virke för att bygga broar och kavelbroar av virke från skogen. Extra kostnader för inköp och hantering av stockmattor, broar och andra tekniska hjälpmedel med motsvarande funktion. Även onormalt mycket grot och klenvirke kan behöva användas för att bygga basvägar.
- Skog som kan komma att falla vid eventuella stormar kan ligga åt olika håll på grund av olika vindriktningar. Det blir därför kostsammare att avverka än skog som fallit vid en och samma storm.

---

<sup>13</sup> Skogsstyrelsen 2014. PM till Landsbyggsdepartementet 2014–10–03 ”Tillägg till rapport dnr 2014/2”.

<sup>14</sup> Skogsstyrelsen 2018. Slutrapport Brandstöden (Förordning 2014:1315). Rapport. Diarienummer 2017/1061.



---

Däremot bedöms att flyttkostnader för skogsmaskiner, som är en del av avverkningskostnaderna, blir billigare än vid normal avverkning. I brandområdet kommer det ofta avverkas större objekt vilket leder till färre maskinflyttar och maskinerna kommer transporteras kortare sträckor och i huvudsak inom brandområdet. Om vägnätet rustas upp och blir mer rationellt bör det också bidra till minskade flyttkostnader.

Vid branden i Västmanland 2014 gavs det så kallade dieselstödet med 3 kr/m<sup>3</sup>fub för skördaren och 3 kr/m<sup>3</sup>fub för skotning.

Företrädare för skogsföretagen har informerat om att kontraktering av utländska entreprenörer som ska arbeta i området pågår. Företagens bedömning är att ersättningen till de entreprenörerna blir 20–30 procent högre än normalt. Entreprenörer som kommer tillfälligt till området får dessutom merkostnader i form av hotellkostnader, traktamenten och transport av maskiner. Normal kostnad för föryngringsavverkning ligger enligt aktuell statistik på cirka 100 kr/m<sup>3</sup>fub<sup>15</sup>. Sammantaget med en avvägning mot ersättning från försäkring och för att inte överkompensera bedöms en ersättning på 12 kr/m<sup>3</sup>fub vara rimlig för skördare och skotare.

#### *Stödmottagare*

Entreprenörer som arbetar med skogsmaskiner i brandområdet. Alternativt säljare (markägare) eller köpare av virket.

#### *Stödbelopp/typ*

Ersättning med 12 kr/m<sup>3</sup>fub.

### **4.1.4 Stöd för förstärkning av enskilda vägar**

#### *Motiv för stöd*

För att innan nästa sommar kunna transportera ut de stora mängder virke som ska avverkas kommande vinter behöver vägnätet förstärkas för att klara de tunga transportererna även under tjällossning och regnperioder. I området där de största bränderna varit (Ljusdals, Härjedalens och Älvdalens kommuner) är det vanligt med flera (3–5) tjällossningsperioder under en vinter.

Det finns också skäl för nybyggnad av skogsbilvägar för att fånga eventuell skogsråvara som finns inom brandområdet och inte är åtkomlig på ett rationellt eller miljöanpassat sätt. Branden har dessutom omöjliggjort att enskilda skogsägare på ett konventionellt sätt kan räkna hem investeringar i olika skogsbruksåtgärder, däribland skogsbilvägar. Lönsamheten för dessa investeringar är idag obefintliga när intäkterna från kommande avverkningar ligger åtskilliga decennier fram i tiden. Därför finns skäl att ge stöd med upp till 100 procent av godkända kostnader.

---

<sup>15</sup> Skogsstyrelsen 2018. Kostnader och intäkter i det storskaliga skogsbruket 2017. Statistiska meddelanden JO 0307 SM 1801.

---

Behov finns även för att återställa vägar efter branden och skador uppkomna i samband med brandbekämpningen. Brandgator har ibland anlagts längs befintliga vägar och en återställning behövs för att vägen ska få ursprunglig funktion för skogsbruket.

#### *Stödmottagare*

Väghållaren. Utgörs i de flesta fall av vägsamfälligheter när en väg betjänar flera fastigheter. Kan finnas vägar som bara betjänar en fastighet/fastighetsägare.

#### *Stödbelopp/ Typ av ersättning*

Ersättning enligt av stödmyndighet godkänd kostnad. Liksom vid branden i Västmanland föreslås att stöd lämnas med ”högst hela kostnaden”<sup>16</sup>.

#### *Stöd till alla bränder eller bara de största?*

Stöd för att förstärka vägar för att klara uttransport bedöms vara mest aktuellt i de större bränderna. Vid mindre bränder är det dels inte fråga om så stora virkesmängder och dessutom bör det finnas utrymme att välja uttransport när vägar är tjälade eller upptorkade.

#### *Totalt behov av stödtypen (belopp)*

Den väginventering som Trafikverket och Skogsstyrelsen ansvarat för har utförts i Kårbölebränderna (Enskogen, Nötberget, Ängra), Lillåsen-Fågelsjö, Storbrättn och Trängslet. I dessa områden har drygt 400 kilometer väg inventerats, resultatet är ännu så länge preliminära. Uppdraget redovisas i särskild ordning. Skador direkt orsakade av bränderna bedöms som små. Skador på vägsystemen av räddningsarbetet har där emot identifierats på cirka 350 kilometer. För att säkra virkesflödet bedöms behov av förstärkning på cirka 200 kilometer och nybyggnation av cirka 0,6 kilometer. Kostnaden för detta bedöms till knappt 11 miljoner kronor. Därutöver krävs åtgärder även för mindre brandområden som inte ingått i väginventeringen.

### **4.1.5 Transportstöd**

#### *Motiv för stöd*

Det finns signaler om att det kan bli svårt att få tillgång till lastbilar och chaufförer för att transportera upparbetat virke till industri/värmeverk. I den allmänna högkonjunkturen inom både handel, skogs- och byggindustrin kan det vara svårt att locka både bilar och chaufförer att ta körningar av sotigt virke. Sotet gör att bilarna inte kan användas för att transportera annat på returreisan. Sotet innebär också risk för ökat slitage på bilar och lastkranar (se *upparbetningsstöd*). Transportkostnaden beräknas till cirka 120 kr/m<sup>3</sup>fub baserat på antagandet att det mesta sågtimret körs på lastbil till Färila och den mesta energiveden lastas om från lastbil till tåg och körs till Mälardalen. Merkostnaden för att stimulera tillräckligt antal chaufförer och åkerier att transportera brandskadat virke bedöms till 10–15 procent tillägg på transportkostnaden. (För merkostnad för längre transporter se *stöd för upparbetning energived*).

---

<sup>16</sup> Förordning (2015:141) om stöd till enskilda vägar med anledning av branden i Västmanland.

---

### *Stödmottagare*

Åkeriföretag som utför transport av brandskadat virke. Alternativt säljare (markägare) eller köpare av virket.

### *Stödbelopp/typ av stöd*

8 kr/m<sup>3</sup>fub inmätt virke.

### *Utbetalning av stöd i förskott eller efter utförd åtgärd?*

Stödet utbetalas efter utförd transport efter ansökan från stödmottagare.

## **4.1.6 Stöd till lagring, omlastning och vidareförädling**

### *Motiv för stöd*

Vedråvara som ska användas till massaindustrin får inte förorenas av sot. Det innebär att brandskadat virke inte på något sätt kan hanteras tillsammans med eller med samma maskiner, lastbilar eller tågagnar som det ”rena” virket från andra avverkningar. Då även stor del av sågtimret som inte blir bräder och plank används till massaindustrin betyder det att sågverk som ska såga brandskadat virke inte samtidigt kan hantera ”vanligt” virke utan särskilda åtgärder. Vid samtal med aktörer i området har framkommit att avverkning av ”vanlig” skog kommer ske parallellt med omhändertagande av skadad skog då befintlig massaindustri behöver massaved. Sågtimmer som faller ut i dessa avverkningar kommer att lagras fram tills att det brandskadade virket är upparbetat. En utökning av lagringsyta kan därför bli aktuell och dubbla måtanläggningar finnas vid sågverk i området.

För att på ett effektivt sätt kunna ta hand om det brandskadade virket behövs därför åtgärder vidtas längs hela transport och vidareförädlingskedjan. Åtgärder aktuella för stöd är:

- Anpassning av omlastningsplatser för vidaretransport av virke med tåg. Behovet av åtgärder är motsvarande åtgärder som på lagringsplatser (måtanläggning, markarbeten med mera) för att särskilja brandskadat virke. Alternativ kan hela omlastningen bara användas till sotskadat virke och stöd ges då enbart till rengöring/återställning efter att det brandskadade virket är omhändertaget.
- Anpassningar av befintliga lagringsplatser vid industri (sågverk) för att separera brandskadat virke; uppbyggnad av måtanläggning, uppbyggnad av vallar, plank och andra markarbeten för att särskilja virket eller utökning av lageryta. Efter att det brandskadade virket tagits omhand behöver området rengöras från sot för att återgå till att hantera vanligt virke.
- Omställning av sågverk för att hantera brandskadat virke. Förutom det som anges ovan om anpassning av befintliga lagringsplatser behöver sågverket saneras/rengöras efter att det brandskadade virket sågats färdigt innan vanligt virke kan sågas igen.

---

Eftersom det bedöms att de åtgärder som föreslås stödberättigade till stor del kan nyttjas även efter att skadat virke tagits omhand föreslås att stöd ges med 50 procent av stödberättigade kostnader.

Efter branden i Västmanland gavs ett stöd för anläggning av lagringsplatser för virke<sup>17</sup>. Stöd gavs till anläggningar med en yta på minst 5 000 m<sup>2</sup> med kapacitet att lagra i genomsnitt minst en m<sup>3</sup> fub virke per kvadratmeter. Stöd gavs med högst 50 procent av visade kostnader för måtanläggning, bevattningsanläggningar, markarbeten och anordningar för att cirkulera det använda vattnet för att begränsa påverkan på grund och ytvatten negativt.

#### *Stödmottagare*

Det företag som har kostnaderna för lagring, omlastning och/eller upparbetning.

#### *Stödbelopp/typ av stöd*

Stöd utbetalas för godkända faktiska kostnader mot uppvisande av faktura och betalningsbevis. Minsta stödbelopp per anläggning 50 000 kr och stöd ges till högst 50 procent av kostnaden.

#### *Utbetalning av stöd i förskott eller efter utförd åtgärd?*

Stödet utbetalas efter utförda åtgärder efter ansökan från stödmottagare.

### **4.1.7 Återväxtstöd**

#### *Motiv för stöd*

Att plantera skog efter brand har några utmaningar. Branden skapar förutsättningar som ökar risken för både svamp och insektsangrepp på skogsplantor<sup>18</sup>. Rotmurkla ökar kraftigt och angriper rötterna på nyplanterade barrträdsplantor. Även snytbagge (gnager bark på plantor) och ögonvivel (gnager barr) ökar ofta kraftigt efter brand och kan orsaka skador. Erfarenheter från branden i Västmanland är dock att problem med både rotmurkla och snytbagge blivit betydligt mindre än man väntat sig. Rekommendationen är att plantera så snart som möjligt efter branden och undvika att plantera närmare träd eller stubbar än 1 meter och använda täckrotsplantor med snytbaggesskydd. I de nu aktuella brandområdena planteras normalt plantor utan skydd mot snytbagge och förslag på stöd för att få ökad användning av snytbaggesskydd har därför förts fram. Samtidigt medför branden att markberedning normalt inte behövs. Bedömningen är därför att motiven för ett återväxtstöd är svaga. De problem som finns kring föryngringen bedöms kunna hanteras i första hand genom rådgivning så att utförande och plantval sker på ett sätt som minimerar skaderisken.

För skogsägare som vill anlägga exempelvis lövskog med naturvårdssyfte finns redan möjligheter att söka det nationella stödet Nokås<sup>19</sup> till merkostnader i form av stängsel med mera.

---

<sup>17</sup> Förordning (2014:1315) om tillfälligt stöd för upparbetning och lagring av brandskadat virke från brandområdet i Västmanland.

<sup>18</sup> [www.skogsstyrelsen.se/globalassets/bruka-skog/skogsskador/skogsbrander/faktablad/skadeinsekter-och-svampar-efter-brand.pdf](http://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/bruka-skog/skogsskador/skogsbrander/faktablad/skadeinsekter-och-svampar-efter-brand.pdf)

<sup>19</sup> Förordning (2010:1879) om stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket.

---

Efter stormen Gudrun 2005 fanns ett så kallat återväxtstöd. Motivet för stödet var bland annat att stimulera skogsägare att plantera andra trädslag än den stormkänsliga granen. För den som valde andra trädslag än gran fanns möjlighet att få upp till 32 700 kr/ha i stöd. Den som valde att plantera gran kunde få 3 000 kr/ha<sup>20</sup>.

## 4.2 Andra åtgärder

### 4.2.1 Regelförenklningar

#### *Kör- och vilotider*

Både efter stormen Gudrun 2005 och stormen Per 2007 infördes lättnader när det gäller kör- och vilotider efter beslut av dåvarande Vägverket och godkännande från EG-kommissionen. Skogsindustrierna och Sveriges Åkeriföretag ansåg att detta effektiviserade transporterna men Polismyndigheten ansåg att undantagen inte borde tillåtas med hänvisning till trafiksäkerheten<sup>21</sup>.

Skogsstyrelsen bedömer att den skadade volymen efter bränderna 2018 inte är tillräckligt stor för att motivera denna typ av åtgärd.

#### *Yrkesförarkompetensbevis*

För att få utföra godstransporter med tung lastbil krävs ett så kallat yrkesförarkompetensbevis<sup>22</sup> som utfärdas av Transportstyrelsen. Kravet gäller från 10 september 2016. Beviset ska förnyas efter fem år genom att föraren går en fortbildning. En fortbildning omfattar minst 35 timmar. Skogsstyrelsen har från branschen fått uppgifter om att det finns många pensionerade chaufförer eller chaufförer som bytt bransch som därmed inte kan hoppa in eftersom de inte förnyat behörigheten. Frågan är därför om det finns möjligheter för Transportstyrelsen att ge undantag från regelverket för erfarna men ej aktiva förare som tillfälligt går in och kör brandskadat virke. En fortbildning medför även en kursavgift på omkring 8 500 kronor plus moms enligt prisuppgifter på två olika kursanordnares hemsidor. Därtill kommer kostnad för lön/lönebortfall för den deltagande chauffören. Ett alternativ till undantag från kravet på fortbildning kan vara att ge ett ekonomiskt stöd till yrkesförare som avser att tillfälligt arbeta med transport av brandskadat virke.

#### *Maxlaster*

Vägverket gav efter stormen Gudrun våren 2005 totalt 315 dispenser för höjd maximal bruttovikt till 65 ton (från då normala 60 ton). Teoretiskt gav detta ett tillskott motsvarande en ökning av 13 lastbilar. Enligt både vägverket och Riksförbundet enskilda vägar var det svårt att bedöma i vilken utsträckning höjningen medförde skador på vägnätet. Sveriges Åkeriföretag (SÅ) riktade däremot kritik mot beslutet att tillåta höjda maxvikter. Enligt SÅ ledde beslutet till sönderkörda vägar och gav därmed ingen sammantaget högre kapacitet<sup>23</sup>.

---

<sup>20</sup> Wallstedt A. 2013. Återväxtstöd efter stormen Gudrun. Skogsstyrelsen Rapport 1/2013.

<sup>21</sup> Riksdagen/Trafikutskottet 2007. Uppföljning av hur stormen Gudrun hanterats inom transport- och kommunikationsområdet. 2007/08 RFR:5.

<sup>22</sup> <https://transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Yrkestrafik/Gods-och-buss/Yrkesforarkompetens/>

<sup>23</sup> Riksdagen/Trafikutskottet 2007. Uppföljning av hur stormen Gudrun hanterats inom transport- och kommunikationsområdet. 2007/08 RFR:5.

---

Enligt Trafikverkets karta över allmänna vägnätets bärighet finns i brandområdet BK1 vägar som tillåter 64 tons fordonsvikt. Däremot finns idag inga 74 tons vägar i anslutning till de största brandområdena<sup>24</sup>.

#### *Utländska åkare*

Efter stormen Gudrun 2005 fattade regeringen beslut om ett tidsbegränsat undantag från yrkestrafiklagen. Det innebar att timmerbilar från samtliga EU-länder kunde transportera stormfällt virke i det stormdrabbade området. Enligt Skogsstyrelsen genomfördes ungefär hälften av transportarbetet med lastbil av utländska bilar under 2005. Dessa kom från Österrike, Finland, Polen, Tyskland, Norge, Estland, Lettland och Litauen. Kapacitetsmässigt bidrog dock de utländska bilarna med en mindre andel av transportarbetet eftersom svenska bilar enligt Södra Skogsägarna hade en större produktivitet. Skogsindustrierna och Södra Skogsägarna ansåg att beslutet att tillåta utländska åkerier att delta i transportarbetet var helt avgörande för ett bra utfall av omhändertagandet av det stormfällda virket. Transportarbetareförbundet kritiserade de utländska chaufförernas arbetsvillkor och att de utländska företagen haft konkurrensfördelar i förhållande till svenska transportföretag. Trafikpolisen i Kronobergs län och Västra Götalands län rapporterade brister i trafiksäkerheten i samband med transporter av stormfällt virke till dåvarande Vägverket. Olycksfallsstatistiken visade ingen ökning av antalet allvarliga olyckor. Regeringen beslutade även att ge utländska åkare möjlighet att frakta timmer i områden som drabbats av stormen Per 2007. Enligt uppgifter från skogsindustrin sökte sig färre utländska åkare till Sverige under 2007 jämfört med tidigare<sup>25</sup>.

Skogsstyrelsen bedömer att den skadade volymen efter bränderna 2018 inte är tillräckligt stor för att motivera denna typ av åtgärd.

#### *Avverkningsanmälan*

Skogsstyrelsen har prioriterat handläggning av de avverkningsanmälningar som berör de branddrabbade områdena, inklusive dispens från 6-veckorsregeln. Skogsstyrelsen godtar sämre noggrannhet i karta och hänsynsredovisning än normalt. Likaså har även ansökan om undantag från regelverket om lägsta ålder för förnygringsavverkning samt undantag om ransoneringsreglerna prioriterats.

#### **4.2.2 Rådgivning och information**

Skogsstyrelsen har redan under pågående bränder i somras och fortsatt nu under hösten vidtagit en rad åtgärder för att ge rådgivning och sprida information om skogsbränder. Dessa åtgärder vänder sig i vissa fall till markägare i de områden där bränderna varit särskilt omfattande. Men mycket av informationen är till nytta för alla markägare som är drabbade av skogsbränder, både i år och i framtiden.

---

<sup>24</sup> [www.trafikverket.se/trafikinformation/vag/?TrafficType=commercialTraffic&map=5%2F524240.05%2F6823656.49%2F&Layers=RestrictedBearing%2b](http://www.trafikverket.se/trafikinformation/vag/?TrafficType=commercialTraffic&map=5%2F524240.05%2F6823656.49%2F&Layers=RestrictedBearing%2b)

<sup>25</sup> Riksdagen/Trafikutskottet 2007. Uppföljning av hur stormen Gudrun hanterats inom transport- och kommunikationsområdet. 2007/08 RFR:5.

---

I det hårdast drabbade området har Skogsstyrelsen tillfälligt öppnat distriktskontor i Lima och Kårböle.

Rådgivningsunderlag i form av faktablad som behandlar olika aspekter kopplade till skogsbrand finns publicerade på Skogsstyrelsens hemsida. Dessa berör terrängkörning och dikningsåtgärder, kulturmiljöhänsyn, miljöhänsyn, skadeinsekter och svampangrepp, säkerhet samt underhåll av vägar<sup>26</sup>.

Via Skogsstyrelsens karttjänster finns karteringar av brandskadade områden som kan användas som underlag för fortsatta åtgärder till exempel avverkningsplanering.

#### **4.2.3 Inventeringar**

##### *Väginventering*

Trafikverket och Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att tillsammans kartlägga skador på enskilda vägar, inklusive skogsbilvägar, i de områden där brändernas utbredning varit särskilt omfattande<sup>27</sup>. Det arbetet har utgjort underlag till förslaget om vägstöd som Skogsstyrelsen föreslår i denna rapport. Men inventeringsresultatet i sig utgör också ett viktigt planeringsunderlag för skogsbruket och andra intressenter. Inte minst genom att skogsbrukets företrädare tagit en aktiv roll i denna inventering både när det gäller utveckling av IT-stöd som själva inventeringsarbetet.

##### *Nyckelbiotopsinventering*

Många av dagens hotade skogsarter är anpassade till ett brandpräglat skogslandskap, och skogar som har brunnit har ett stort värde för den biologiska mångfalden. De nyckelbiotoper som finns i brandområdena har som regel fått ökade naturvärden efter branden (särskilt områden där en del av träden dödats medan andra fått lättare skador) och precis som i överallt i skogslandskapet finns bestånd som har tillräckliga naturvärden för att klassas som nyckelbiotop men ännu inte registrerats. Inom nyckelbiotopsinventeringen finns det en särskilt biotoptyp, Brandfält, som har varit problematiskt att tillämpa eftersom det har annan karaktär än övriga biotyper. Skogsstyrelsen har därför för avsikt att ta bort biotoptypen och istället förtydliga hur brandbetingade naturvärden ska inkluderas i övriga biotyper, till exempel Barnnaturskog.

Skogsstyrelsen har ett särskilt regeringsuppdrag att genomföra en nyckelbiotopsinventering under den kommande tioårsperioden. Denna inventering följer en systematik i arbetet som inte automatiskt påverkas av sommarens skogsbränder. Inventeringen ska genomföras systematiskt och underlaget för fältinventeringen är de områden som distrikten bedömer ha potential att hysa höga naturvärden.

---

<sup>26</sup> [www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/skogsskador/skogsbrander/skogsbrander-sommaren-2018/](http://www.skogsstyrelsen.se/bruka-skog/skogsskador/skogsbrander/skogsbrander-sommaren-2018/)

<sup>27</sup> Regeringen 2018. Regeringsbeslut N2018/04430/SUBT, N2018/04267/TIF.

---

### *Skogsskadeövervakning*

Skogsstyrelsens ser en förhöjd risk för ytterligare skogsskador i och i närheten av årets brandområden. Eventuella stormar under hösten och vintern kan få den brandskadade skogen att falla vilket ytterligare skulle försvåra upparbetningen. Under kommande sommar kan insektsskador uppträda på den medelålders och äldre skogen och under föryngringsfasen i brandområdena kan olika former av angrepp på plantor befaras. För tillfället bedömer Skogsstyrelsen att situationen kan hanteras via myndighetens löpande arbete med skogsskadeövervakning. Men om ett större angrepp av till exempel granbarkborre kan det finnas behov av särskilda insatser. Det skulle också kunna uppstå ett behov att studera hur snytbaggeskadorna utvecklas efter skogsbrand främst i norra Sverige. Skogsstyrelsen ser också en allmänt högre risk för skogsskador, (främst insektsangrepp) till följd av årets torka.

### *Kulturmiljöinventering*

Skogsstyrelsen driver i samverkan med länsstyrelserna och andra kulturvårdande aktörer ett projekt att kvalitetssäkra och tillgängliggöra kulturmiljöerna i databasen Skog och Historia. Vid behov kan detta arbete delvis styras om till de branddrabbade områdena för att kunna tillhandahålla bättre information om befintliga kulturmiljöer och därmed minska risken för skador på dessa.

## **4.2.4 Naturvårdsavsättningar**

### *Formella skydd*

Den nationella strategin<sup>28</sup> och regionala strategier är grunden för prioritering och urval av områden för formellt skydd av skog i brandområdena. Brand är en naturlig störning som ofta gynnar den biologiska mångfalden. Det finns därför ett stort värde av att långsiktigt skydda skogar med brandpåverkan. Skogsstyrelsen bedömer att det kommer att bli aktuellt att avsätta ytterligare skog formellt eller frivilligt inom de brandpåverkade områdena. Det är svårt att uppskatta omfattningen av avsättningarna då det är beroende av många faktorer och eftersom områdena ännu inte kan besökas i fält. Skogsstyrelsen har preliminärt bedömt att behovet och möjligheterna till långsiktigt skydd berör en tredjedel av den branddrabbade arealen i de fyra största bränderna. Markägare som har ett intresse av ett formellt skydd av sin skog bör tidigt meddela detta till berörda myndigheter i enlighet med arbetssättet inom Nya Komet<sup>29</sup>.

Det kan finnas sedan tidigare planerade biotopskyddsområden och naturvårdsavtal inom områden som nu påverkats av brand. Vid urval av nya områden för formellt skydd är samverkan och dialog med Länsstyrelserna liksom berörda markägare oerhört viktigt.

### *Frivilliga avsättningar*

Skogsstyrelsen har ingen samlad bild över de frivilliga avsättningarna i de branddrabbade områdena. Drygt 500 hektar i brandområdena är registrerade

---

<sup>28</sup> Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Reviderad version 2017.

<sup>29</sup> [www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/skydda-skog/foresla-skydd-av-din-skog/](http://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/skydda-skog/foresla-skydd-av-din-skog/)



---

nyckelbiotoper utanför formella skydd. Skogar med höga naturvärden har i många fall ännu högre naturvärden efter branden och bör bevaras antingen via formella skydd eller som frivilliga avsättningar. Frivilliga avsättningar är viktiga för etappmålet för långsiktigt skydd av skog.

### 4.3 Andra delar av stödpaketet

Utöver det regeringsuppdrag som Skogsstyrelsen redovisar i denna rapport har regeringen vidtagit andra åtgärder inom ett samlat stödpaket med anledning av skogsbränderna sommaren 2018<sup>30</sup>.

- Folkhälsomyndigheten ska se över sin rådgivning inför kommande värmeböljor och Socialstyrelsen ska utvärdera socialtjänstens och den kommunala hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera krissituationer till följd av höga temperaturer.
- Trafikverket och Skogsstyrelsen ska kartlägga skador på trafikinfrastruktur som uppstått på grund av bränder. Trafikverket ska dessutom utvärdera beredskap och förebyggande åtgärder rörande statlig transportinfrastruktur.
- En särskild utredare ska utvärdera de operativa räddningsinsatserna.
- Frivilligorganisationer som gjorde insatser i samband med bränderna ska få ekonomisk resursförstärkning.
- Under pågående bränder fick Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) möjlighet att begära internationellt bistånd för hjälp med brandbekämpningen. MSB föreslås i budgetpropositionen för 2019 få resurser för att möta ökat kompetensbehov. MSB ska också analysera och redovisa behov av materiel, personalförsörjning och brandbekämpning från luften. MSB har också fått ökade möjligheter att ersätta drabbade kommuner för kostnader som uppstår med anledning av bränderna.
- Sjöfartsverket har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för att myndighetens helikoptrar ska kunna bekämpa bränder.
- Länsstyrelsen i Jämtlands län har fått i uppdrag att samordna eftersläckningsarbetet av de stora skogsbränderna.

Av dessa åtgärder finns tre som berör det uppdrag som redovisas med denna rapport.

Det gemensamma uppdraget till Trafikverket och Skogsstyrelsen om att inventera skador på transportinfrastrukturen kan ge underlag för att bedöma behov och kostnader för ett eventuellt stöd till utrustning av enskilda vägar.

---

<sup>30</sup> Regeringskansliet 2018. Stödpaket till drabbade inom skogsbruket. Faktablad Näringsdepartementet Augusti 2018.

---

MSB:s ersättning till kommuner för deras kostnader kan också påverka i de fall kommuner också drabbats i rollen som skogsägare. Här tolkar Skogsstyrelsen avgränsningen som att denna ersättning via MSB inte berör skogsbruk. MSB:s ersättning ska även täcka kostnader för skador orsakade av räddningsinsatsen. Det innebär att återställa vägnätet till det skick det var i före räddningsinsatsen. Skogsstyrelsens uppdrag kan därmed omfatta ytterligare behov av förstärkning av vägnätet.

Länsstyrelsen i Jämtlands läns uppdrag att samordna eftersläckningsarbetet kan påverka vilka stödformer som Skogsstyrelsen bör föreslå. Även här tolkar Skogsstyrelsen avgränsningen som att Länsstyrelsens uppdrag i första hand berör samordning och inte kompensationsåtgärder som berör skogsbruk.

---

# 5 Juridiskt regelverk

## 5.1 Nuvarande katastrofstöd i landsbygdsprogrammet

### *Bestämmelsen*

Landsbygdsprogrammet innehåller en åtgärd för återställande av skadad skog<sup>31</sup>.

Enligt Jordbruksverkets föreskrifter får stöd lämnas för åtgärder med syfte att minska de negativa effekterna på biologisk mångfald genom att återställa skogsmark som har drabbats i samband med naturkatastrofer eller andra katastrofer.

När den behöriga myndigheten klassar en händelse som naturkatastrof får stöd lämnas till markägaren (eller annan med markägarens medgivande) för:

1. inventering av skadans utbredning och grad av skada inom det drabbade området,
2. omhändertagande av virke inom eller i anslutning till drabbat område för att förhindra spridning och följdskador så som insekts- eller svampangrepp. Ersättning lämnas för fördyrade avverkningskostnader, förstärkning av enskilda vägar och transportkostnader,
3. anläggning av lagringsplatser och ersättning för därtill relaterade utgifter så som mätanläggningar, markarbeten och bevattning av virke,
4. återplantering och åtgärder för återställande av mark och vatten, och
5. inköp eller avbetalningsköp av nytt material och köp av tjänst för återställande av skadad skog.

Lägsta stödbelopp är bestämt till 50 000 SEK enligt den svenska förordningen om stödet. Vidare framgår det av överordnade EU bestämmelser att inkomstförluster orsakade av naturkatastrofen inte kan ersättas genom denna åtgärd<sup>32</sup>.

Åtgärden är en form av statsstöd, trots att den ingår i landsbygdsprogrammet, vilket innebär att företag som var i ekonomiska svårigheter redan innan katastrofhändelsen eller har vissa oreglerade EU-relaterade skulder inte kan få stöd via denna åtgärd.

---

<sup>31</sup> Se:

- sid. 317 ff i landsbygdsprogrammet [www.jordbruksverket.se/download/18.6d934e101637f6eab1cdcf80/1527168267597/Programme\\_2014SE06RDNP001\\_4\\_1\\_sv.pdf](http://www.jordbruksverket.se/download/18.6d934e101637f6eab1cdcf80/1527168267597/Programme_2014SE06RDNP001_4_1_sv.pdf),
- 1 kap. 21 §, 2 kap. 5 § samt 7 kap. 1 och 4–5 §§ och bil. 1 i förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder (använd annan än Windows webläsare för länken): [http://rkrattsbaser.gov.se/sfst/adv?fritext=2015%3A406&sbet=&rub=&org=&upph=false&post\\_id=2](http://rkrattsbaser.gov.se/sfst/adv?fritext=2015%3A406&sbet=&rub=&org=&upph=false&post_id=2),
- 4 kap. 150 § samt 169–172 §§ i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2016:19) om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar samt stöd för lokalt ledd utveckling: [www.jordbruksverket.se/download/18.171b1db4163f42af852332b1/1528886521313/2018-011.pdf](http://www.jordbruksverket.se/download/18.171b1db4163f42af852332b1/1528886521313/2018-011.pdf)

<sup>32</sup> Se art. 24.4 i förordning (EU) nr 1305/2013 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02013R1305-20180205&qid=1536236833712&from=SV>

---

Åtgärden är för närvarande oaktiverad (ofinansierad), tanken är att den ska aktiveras/finansieras vid behov efter en naturkatastrof eller liknande. En aktivering/finansiering förutsätter någon form av ändring i det svenska landsbygdsprogrammet, för omföreling av befintliga medel i programmet eller tillskott av nya nationella medel (i den mån det finns utrymme för det), för att ersättning ska kunna betalas ut. Åtgärden som sådan är dock förhandsgodkänd av EU, genom EU-kommissionens godkännande av det svenska landsbygdsprogrammet.

#### *Åtgärdens användbarhet i den aktuella situationen*

Den befintliga katastrofåtgärden i det svenska landsbygdsprogrammet är inte utformad för att kompensera drabbade i skogsbruket för ekonomiska skador eller för ökade produktionskostnader som orsakats av skogsbränder eller andra naturkatastrofer. Åtgärden är utformad som en miljöåtgärd (miljöinvestering) för att begränsa de negativa effekter en naturkatastrof kan få på den biologiska mångfalden och andra miljövärden.

Utöver detta innehåller den befintliga åtgärden i landsbygdsprogrammet villkor som gör det svårt att ta fram ändamålsenliga kompensationsåtgärder, bl.a. begränsningen att endast markägare (eller någon som har dennes tillstånd) kan söka stödet, tämligen hög tröskelnivå för ersättning (50 000 SEK) samt ingen förskottsmöjlighet.

Det är värt att notera att det i huvudsak är detaljutformningen i den svenska förordningen och Jordbruksverkets föreskrift som gör att åtgärden, i dess nuvarande utformning, inte lämpar sig för att kompensera drabbade i skogsbruket enligt uppdraget eller på ett sätt som motsvarar åtgärderna efter skogsbranden i Västmanland 2014. EU:s ram för denna typ av åtgärd i ett landsbygdsprogram är vidare än den åtgärd/utformning Sverige valt att införa i landsbygdsprogrammet. Även den åtgärd Sverige faktiskt har notifierats till EU<sup>33</sup> och som godkänts som åtgärd i det svenska landsbygdsprogrammet, har lite vidare ramar än den åtgärd som faktiskt införts. Den notifierade åtgärden är inte lika uttalat begränsad till markägare som stödmottagare<sup>34</sup> eller till att syftet måste vara att minska negativa effekter på den biologiska mångfalden<sup>35</sup>. Dock återfinns begränsningen att 50 000 SEK är det minsta ersättningsberättigade beloppet i den notifierade åtgärden. Begränsningen att inte ersätta inkomstförluster återfinns dock redan på EU-nivå, det är ingen begränsning vald av Sverige.

---

<sup>33</sup> Se s. 317 i det svenska landsbygdsprogrammet [www.jordbruksverket.se/download/18.6d934e-101637f6eab1cdef80/1527168267597/Programme\\_2014SE06RDNP001\\_4\\_1\\_sv.pdf](http://www.jordbruksverket.se/download/18.6d934e-101637f6eab1cdef80/1527168267597/Programme_2014SE06RDNP001_4_1_sv.pdf)

<sup>34</sup> Notifierade åtgärden är motsägelsefull, flera aktörer har notifierats som stödmottagare men samtidigt har markägande notifierats som ett stödvillkor.

<sup>35</sup> Vikten av åtgärder mot negativa miljöeffekter nämns i LBP som ett viktigt motiv för åtgärden men utgör inte ett villkor.

---

## 5.2 EU:s statsstödsregler

### *Om statsstöd*

Möjligheten att med offentliga medel kompensera ekonomiska aktörer<sup>36</sup> som påverkas av en skogsbrand begränsas av EU:s bestämmelser om statsstöd<sup>37</sup>. Dessa bestämmelser ska säkerställa att ingen medlemsstat snedvrider konkurrensen på den gemensamma inre marknaden genom att bevilja stöd på ett sätt som otillbörligt gynnar de inhemska företagen, med till exempel en naturkatastrof som förevändning. Bestämmelserna finns i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget)<sup>38</sup>, främst artiklarna 107–109, samt i sekundärrätten och EU-domstolens praxis.

Inom ramen för statsstödsbestämmelserna finns det flera alternativa tillvägagångssätt för att bevilja stöd och liknande vid en naturkatastrof.

Skogsbrand av onormalt stor eller allvarlig karaktär kan på vissa villkor klassas som stödberättigande naturkatastrof, men det är inte självklart att skogsbrand är en naturkatastrof i alla sammanhang<sup>39</sup>.

Liksom för andra statsstöd finns det för katastrofstöd villkor mot överkompensation, dubbelfinansiering eller liknande, som skulle kunna snedvrider konkurrensen. Till exempel måste intäkter i form av försäkringsersättningar beaktas för att ingen dubbelkompensation ska uppstå.

### *Om statsstödalternativen vid en naturkatastrof*

De alternativ som finns för katastrofstöd är:

- ett generellt undantag från statsstödsbestämmelserna vid naturkatastrofer – det ordinarie förfarandet.
- två undantagsalternativ som är godkända på förhand av EU-kommissionen – förenklade förfaranden eller gruppundantag.

---

<sup>36</sup> Statsstödsbestämmelserna begränsar inte möjligheten att vidta åtgärder av social karaktär, till exempel att kompensera privatpersoner som blir bostadslösa m.a.a. en skogsbrand eller annan katastrof.

<sup>37</sup> För en närmare beskrivning av statsstödsreglernas innehåll och tillämpning hänvisas till propositionen Olagligt statsstöd (prop. 2012/13:84 s. 10–23).

<sup>38</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=SV>

<sup>39</sup> Att skogsbrand kan klassas som naturkatastrof när stödssystemen utformas i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer för jord- och skogsbruk, vilket säkerställer en minimal påverkan på den gemensamma marknaden t ex genom att inte ersätta inkomstförlust vid brand, framgår av punkt 519 i Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014–2020 (2014/C 204/01) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2014:204:FULL&from=IT>. Det är dock inte självklart att EU-kommissionen anser att skogsbrand är en sådan naturkatastrof som avses i artikel 107.2 b) i EUF-fördraget, om stödet inte är utformat i enlighet med riktlinjen.

---

Det ena gruppundantaget är när medlemsstaten placerar ett katastrofstöd i sitt landsbygdsprogram<sup>40</sup>, det andra är när katastrofstödet placeras utanför landsbygdsprogrammet<sup>41</sup>.

- Utöver dessa finns det möjlighet att bevilja stöd om det mottagande företaget<sup>42</sup> sammantaget får så låga belopp i statsstöd att det inte påverkar den inre marknaden (de minimis-undantaget). Denna senare möjlighet tillämpades för de stödåtgärder som infördes med anledning av skogsbränderna i Västmanland 2014.

*Särskilt nationellt stöd - katastrofstöd enligt det ordinarie statsstödsförfarandet*  
Enligt artikel 107.2 b) i EUF-fördraget är stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser förenligt med den inre marknaden, det vill säga tillåtet. Vid en översiktlig granskning av katastrofstöd enligt artikel 107.2 b), som EU-kommissionen godkänt för andra medlemsstater<sup>43</sup>, verkar detta vara den bestämmelse som medger störst ersättningsmöjligheter. Till exempel verkar inkomstförluster så som värdeminskning (orsakat av katastrofen) på lagerförda varor kunna ersättas, dock med rimliga mekanismer som förhindrar överkompensation. Åtgärden har främst tillämpats och godkänts i samband med omfattande översvämningar.

Nackdelen med stöd baserat på denna bestämmelse är främst att det ordinarie notifieringsförfarandet ska tillämpas, vilket kan vara tidskrävande (6–12 månader förekommer). Det framgår av artikel 108.3 i EUF-fördraget att medlemsstaten inte får genomföra (införa) åtgärden innan EU-kommissionen underrättats och vid behov hunnit meddela vilka justeringar som krävs för att åtgärden ska vara tillåten. En annan potentiell nackdel är att det kan vara så att stöd inte kan beviljas till företag som hade ekonomiska problem redan innan katastrofen eller som har vissa EU-relaterade skulder. Denna aspekt har inte hunnit utredas närmare, men denna begränsning återfinns i andra statsstödsammanhang, till exempel statsstöd baserat på artikel 107.3 c) i EUF-fördraget (gruppundantag).

EU-kommissionen har tagit fram en riktlinje för statsstöd till jord- och skogsbruk<sup>44</sup> som bland annat innehåller anvisningar/villkor för katastrofstöd samt en särskild checklista<sup>45</sup> för katastrofstöd. Om medlemsstaten utformar sin åtgärd och notifiering i enlighet med dem, kan notifieringstiden minimeras. En katastrofåtgärd behöver inte utformas i enlighet med EU-kommissionens riktlinjer, man sannolikheten att EU-kommissionen snabbt godkänner åtgärden ökar om riktlinjen följs.

---

<sup>40</sup> Se artikel 34 i förordning (EU) nr 702/2014 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0702-20170710&qid=1536657323031&from=SV>

<sup>41</sup> Se artikel 50 i förordning (EU) nr 651/2014 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0651-20170710&from=EN>

<sup>42</sup> I detta sammanhang är ”företag” en eller flera fysiska eller juridiska personer, inklusive närliggande företag till exempel vid koncernförhållanden, som är ekonomiskt verksamma på den inre marknaden.

<sup>43</sup> Baserat på sökning på EU-kommissionens website för statsstödsärenden beviljade med stöd av art. 107.2 b) i EUF-fördraget.

<sup>44</sup> Se riktlinje för statsstöd till jord- och skogsbruk i fotnot ovan, särskilt p. 519–528.

<sup>45</sup> [http://ec.europa.eu/competition/state\\_aid/studies\\_reports/disaster\\_aid\\_checklist\\_sv.pdf](http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/disaster_aid_checklist_sv.pdf)

---

Villkoren för katastrofstöd enligt riktlinjen är i princip desamma som villkoren för katastrofstöd enligt det förenklade förfarandet för katastrofstöd i landsbygdsprogrammet, se *nedan*. Skillnaden ligger istället i formalia kring notifieringen och i vilket skede medlemsstaten kan införa åtgärden. Av checklistan framgår att katastrofåtgärden ska notifieras enligt det anvisade ordinarie förfarandet, det vill säga via SANI med de uppgifter som framgår av bilaga I till förordning (EG) nr 794/2004<sup>46</sup>, kompletterat med de specifika uppgifter som framgår av checklistan.

#### ***Gruppundantag – förenklade förfaranden***

För att förenkla processen för att införa olika former av statsstöd har EU infört förenklade förfaranden (gruppundantag) för typiska stödåtgärder. Det är när EU-kommissionen via en förordning talar om hur åtgärden ska utformas (ramar) och klassar åtgärder utförda enligt förordningen som förhandsgodkända. Stöd som införs i enlighet med en sådan förordning har ett förenklat notifieringsförfarande och omfattas inte av genomförandeförbudet i artikel 108.3 i EUF-fördraget.

#### ***Det förenklade förfarandet för katastrofstöd utanför landsbygdsprogrammet***

Att genomförandeförbudet i artikel 108.3 i EUF-fördraget inte gäller, är den mest uppenbara skillnaden mellan ovan nämnda katastrofstöd enligt det ordinarie förfarandet och katastrofstöd utanför landsbygdsprogrammet enligt det förenklade förfarandet i EU:s generella bestämmelser om gruppundantag (GBER)<sup>47</sup>. Tillämpas det generella gruppundantaget kan det tillämpas så fort medlemsstaten meddelat EU-kommissionen detta, på villkor att stödet är utformat enligt villkoren i nämnda förordning.

Detta alternativ verkar ge vissa möjligheter till ersättning för inkomstförluster, vilket är uttryckligen otillåtet enligt det andra gruppundantaget (landsbygdsprogramsalternativet) och EU-kommissionens allmänna riktlinjer för statsstöd till jord- och skogsbruk. Det är därmed något oklart hur villkoren i riktlinjen förhåller sig till detta undantag. Man kan dock anta att risken för att EU underkänner stödhanteringen vid en senare granskning minskar om anvisningarna i riktlinjen efterlevs.

#### ***Det förenklade förfarandet för katastrofstöd i landsbygdsprogrammet***

Enligt detta undantag ska katastrofstödet ingå i medlemsstatens landsbygdsprogram. Med denna placering följer möjlighet till medfinansiering från EU men även den formalia som kringgärdar åtgärder i landsbygdsprogrammet och hanteringen av EU-stöd. Katastrofstöd enligt detta förfarande förväntas införas i förväg, så de finns på plats när katastrofen inträffar, men det finns även möjlighet att införa det i efterhand, efter att en katastrof har inträffat för att i viss mån kompensera de drabbade (främst genom återställande av skogspotential).

---

<sup>46</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R0794-20161222&qid=1536569148313&from=SV>

<sup>47</sup> Förordning (EU) nr 651/2014.

---

Åtgärden i det svenska landsbygdsprogrammet, för återställande av skadad skog, är notifierat till EU enligt detta gruppundantag. Sverige har dock valt att begränsa tillämpligheten till åtgärder som syftar till att minska de negativa effekterna på den biologisk mångfalden till följd av en katastrof. Gruppundantaget som sådant är mer tillåtande, särskilt genom möjligheten att bevilja ersättning för att återskapa produktionspotential. Inte heller finns där begränsningen att endast markägare (eller någon med dennes tillstånd) kan vara stödmottagare, tvärtom finns det uttalat stöd för att låta andra aktörer vara stödmottagare, såväl privata som offentliga. Dock är det här det stadgas att inkomstförlust inte får ersättas genom åtgärden (för jordbruksrelaterat katastrofstöd finns inte denna begränsning).

Fördelen med att tillämpa en katastrofåtgärd utformad i enlighet med detta gruppundantag är att det räcker med att landsbygdsprogrammet godkänns för att åtgärden ska vara notifierad samt att EU-kommissionen lämnat tydliga villkor för åtgärden, vilket minskar risken för underkännande i efterhand.

Införande via gruppundantaget för landsbygdsprogrammet är utformat för ett preventivt införande av åtgärden, så att den finns på plats ifall en naturkatastrof skulle inträffa under programperioden, men det finns nödbestämmelser som verkar tillåta införande i efterhand. Större ändringar i landsbygdsprogrammet, som införandet av en helt ny åtgärd, är dock i regel både tids- och resurskrävande, därför kan processen vid införande i efterhand mycket väl vara jämförbar med en notifiering enligt det ordinarie förfarandet.

Det kan dock konstateras att Sverige genom utformningen av sitt landsbygdsprogram, redan notifierat ett katastrofstöd till skogsbruk enligt ett av de förenklade förfarandena. Genom ändringar i den svenska förordningen och föreskriften och möjligen några smärre justeringar av landsbygdsprogrammet, skulle åtgärden kunna anpassas så den fungerar för det som efterfrågas i regeringsuppdraget.

#### *Katastrofstöd i form av försumbart stöd – de minimis*

Statsstödsbestämmelserna tillåter även att stöd av mindre betydelse betalas ut, så kallat de minimis-stöd<sup>48</sup>. Denna stödform har inga specifika stödvillkor<sup>49</sup>, men det finns vissa taknivåer och enstaka grundläggande icke-konkurrensnedvridande villkor. Den centrala taknivån som måste beaktas är att det sammanlagda beloppet, från samtliga icke-godkända statsstöd som betalas till företaget, får vara max 200 000 euro under det innevarande samt de två föregående beskattningsåren (100 000 euro för godstransport på väg för annans räkning).

---

<sup>48</sup> Den generella de minimis-förordningen är förordning (EU) nr 1407/2013: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1407&qid=1536663945327&from=SV>. För specifika områden finns kompletterande de minimis-förordningar, till exempel för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI).

<sup>49</sup> Det finns specifika villkor om att mottagaren ska upplysas om att det är ett de minimis-stöd samt villkor om att medlemsstaten ska offentliggöra uppgifter om sådana stödordningar.



---















Denna stödmöjlighet utnyttjas av flera olika aktörer som därmed var och en belastar ett gemensamt utrymme, det vill säga det maximala sammanlagda stödtaket som generellt sett är 200 000 euro per 3 beskattningsår. Exempel på de minimis-stöd är Skogsstyrelsens ädellövsstöd, Skatteverkets nedsättning av sociala avgifter i stödområde A, Arbetsförmedlingens startstöd och Jordbruksverkets åtgärd för förnybar energi (i tillämpliga fall). Noterbart är att utrymmet även påverkas av hur krisstödet till torkdrabbade jordbrukare 2018 har utformats, åtminstone utbetalningen 2018 belastar det gemensamma utrymmet. Detta får betydelse för företag som bedriver både jord- och skogsbruk och som drabbats av såväl naturkatastrofklassad skogsbrand som torka 2018.

Efter skogsbranden i Västmanland 2014 var det de minimis-möjligheten som användes för att ersätta de branddrabbade. Såvitt känt var överutnyttjande av det gemensamma stödutrymmet inte någon begränsande faktor då. Eventuellt kan dock den tämligen omfattande omställningen till områdesskydd på de då branddrabbade arealerna ha haft en gynnsam inverkan i detta avseende, eftersom ersättning för sådant inte hanterades som (stats)stöd.

Fördelen med att utforma ett katastrofstöd baserat på de minimis-undantaget är att införandeprocessen kan bli mycket kort samt det att det förefaller oproblemiskt att bevilja stöd för de åtgärder som nu diskuteras.

Nackdelen är som antytts ovan att det inte finns några garantier för en enhetlig stödnivå eller ens några garantier för att samtliga berörda företag blir stödberättigade. Stödnivå och stödberättigande beror på i vilken mån företagen beviljats de minimis-stöd från andra håll de senaste åren. En annan nackdel är såklart att beviljandet av brandstöd i form av de minimis påverkar företagets möjligheter att ta emot stöd för annat de närmaste åren, om även dessa andra stöd beviljas som de minimis.

Tabell 7. Översikt stödalternativens ändamålsenlighet

	Befintlig LBP-åtgärd <sup>50</sup> (återställande av skadad skog)	Katastrofstöd – ordinarie förfarande eller förenklat utanför LBP	Katastrofstöd – förenklat förfarande i LBP	Katastrofstöd – de minimis
Gräns-utmärkning		✓	✓	✓
Upparbetning av energived		✓		✓
Slitagestöd		✓	✓	✓
Transport (tåg/lastbil)		✓	✓	✓ (<100 000 €)
Industri (sågverk)		✓		✓
Transportstöd		✓	✓	✓
Vägstöd		✓	✓	✓
Lagringsstöd		✓	✓	✓
Återväxtstöd		✓	✓	✓
Rådgivning och information		✓	✓	✓
Områdesskydd		✓		✓

✓ = Tillåtet. Även om en ersättning markerats som tillåten kan det vara förenat med specifika villkor. Främsta villkoret torde vara att ersättningen kan härledas till en skada orsakad av katastrofen samt att ingen överkompensation sker.

 = Otillåtet. Att en ersättning markerats som otillåten kan ändras om stöd villkoren ändras.

<sup>50</sup> Bedömning baserad på uppdraget, det vill säga kompensation för drabbade i skogsbruket för skador med anledning av skogsbränderna sommaren 2018.

---

## 6 Analys och förslag till åtgärder

Regeringen har gett Skogsstyrelsen i uppdrag att föreslå åtgärder för att kompensera drabbade i skogsbruket för skador med anledning av skogsbränderna sommaren 2018. Skogsstyrelsen lämnar här flera förslag till regeringen.

### 6.1 Statens ansvar

Skogsstyrelsen föreslår regeringen att tillsammans med berörda myndigheter vidta åtgärder för att klarlägga under vilka premisser staten ska kompensera aktörer inom areella näringar vid framtida omfattande skador samt att förbereda regelverk för sådana kompensationsåtgärder.

De senaste decennierna har staten infört kompensationsåtgärder till skogsbruket efter väderrelaterade omfattande skogsskador vid två tillfällen; stormen Gudrun 2005 och branden i Västmanland 2014. Efter sommarens skogsbränder har kompensationsåtgärder också aviserats, vilka utreds och föreslås i denna rapport. Samtidigt har det under samma tidsperiod inträffat både stormar och bränder som inte föranlett några kompensationsåtgärder.

Att staten ska kompensera skogssektorn efter naturkatastrofer är som vi diskuterar i kapitel 3 inte självklart. När sådant agerande från statens sida inte är förutsägbart kan det inverka hämmande på skogssektorns utveckling av förebyggande åtgärder, försäkringssystem med mera.

Gemensamt för de tillfällen där kompensationsåtgärder införts är att dessa åtgärder har utretts och beslutats efter det att skogsskadorna uppkommit. Ett sådant förfarande leder till flera problem. Förslag på åtgärder utreds under tidspress, finansieringen kan vara oklar, det kan uppstå konflikt mellan behovet av att snabbt omhänderta virket och önskemålen om naturvårdsavsättningar. Det finns också en risk att skogsbruket kan bli avvaktande i väntan på att få klarhet i vilka åtgärder som kommer kompenseras. Dessutom innebär det extra problem och tidsfördröjningar när det juridiska regelverket för stöd måste skrivas om för att passa de åtgärder man vill genomföra.

Skogsstyrelsen ser därför ett behov av att regeringen tillsammans med berörda myndigheter klarlägger när och hur kompensationsåtgärder ska införas och därefter också förbereder regelverket för sådana situationer.

Ett sådant behov torde finnas för alla areella näringar. Sommarens torka har föranlett kompensationsåtgärder inom lantbruket och även skogsbruket drabbades av torkan med plantavgångar, stillestånd i avverkningarna och angrepp av granbarkborre. Andra areella näringar, främst rennäringen är också drabbade av både torkan och bränderna.

---

## 6.2 Förslag på kompensationsåtgärder

Skogsstyrelsen föreslår att kompensationsåtgärder ska riktas till samtliga drabbade av skogsbränder under sommaren 2018 inom ett område omfattande Gävleborgs län, Dalarnas län samt Jämtlands län.

Av sommarens skogsbränder är det fyra områden som utmärker sig storleksmässigt; Kårböle<sup>51</sup>, Trängslet, Storbrättan och Lillåsen-Fågelsjö. Dessa är var för sig i och för sig stora men inte på ett sådant sätt att de självklart bör föranleda att staten inför kompensationsåtgärder. Ett motiv för sådana åtgärder är istället om den samlade brandarealen inom ett lokalt/regionalt område är så stor att det kan anses få påverkan på samhället, skogsbruket och virkesmarknaden. Störst omfattning av sommarens skogsbränder hittar vi i Älvdalens, Ljusdals och Härjedalens kommuner, både till ytstorlek som till andel av årlig avverkningsareal. I dessa kommuner finns de fyra största brandområdena men också flera mindre brandområden. Man kan alltså med lätthet säga att dessa tre kommuner är starkt påverkade. Men skogssektorn och virkesmarknaden verkar i större områden än några få kommuner. Därför är det relevant att avgränsa ett större område. En vidgning av området till Dalarnas, Gävleborgs och Jämtlands län kan fortfarande sägas vara starkt påverkat av sommarens skogsbränder och också anses utgöra en lokal/regionalt skogssektor och virkesmarknad. Skogsstyrelsen föreslår därför att dessa län utgör det stödberättigade området. Inom dessa län bör samtliga skogsbränder omfattas av kompensationsåtgärderna. Oavsett om det är ett litet eller stort brandfält uppstår samma problem med resursbrist, fördyrade omkostnader, separat hantering av sotskadat virke. I övriga delar av landet finns också lokala områden som är starkt påverkade av sommarens skogsbränder. Men dessa är mer isolerade i en omgivning som inte är särskilt hårt drabbad varför Skogsstyrelsen inte ser skäl till kompensationsåtgärder i de fallen.

Skogsstyrelsen föreslår att kompensationsåtgärder i form av ekonomiska stöd motsvarande 72 miljoner kronor införs. Detta fördelas på fyra olika stödtyper:

- Stöd till markägare för ökade kostnader för omhändertagande av virke, 44 miljoner kronor.
- Stöd till utförare för utmärkning av gränser, 3 miljoner kronor.
- Stöd till väghållare för uppgradering av vägnätet, 15 miljoner kronor.
- Stöd till industriföretag eller logistikföretag för separat hantering av brandskadat virke, 10 miljoner kronor.

---

<sup>51</sup> Egentligen tre områden; Enskogen, Ängra och Nötberget.

---

Det gemensamma syftet för de föreslagna kompensationsåtgärderna är att de ökar sannolikheten för att bränt och skadat virke forslas bort från skogen. Det minskar risken för följdskador och möjliggör ett snabbt återställande av den miljö som skadades av bränderna. Kompensationsåtgärderna är inriktade på logistiska flaskhalsar som annars kan förväntas störa denna bortforsling. Ersättningsnivåerna baseras på de merkostnader som uppstår när de olika aktörerna i denna kedja ska hantera sotskadad istället för normal skogsråvara.

Slitaget på skogsmaskiner vid avverkning av brandskadad skog innebär att avverkningskostnaden blir högre än normalt. Samma sak gäller för transportkostnaderna av virke från bilväg till industri eftersom det sotskadade virket måste hanteras separat. Detta är två tjänster som oftast hanteras av entreprenörer och åkerier och det hade varit naturligt att rikta stödet till dessa aktörer. Erfarenheten från branden i Västmanland är dock att stödet lanserades efter det att entreprenörer och åkerier var kontrakterade och därmed hade deras ökade kostnader redan reglerats. Skogsstyrelsen har fått signaler att situationen är liknande även denna gång. Vi föreslår därför istället att dessa båda stöd slås ihop till ett stöd som tillfaller markägaren. Därutöver föreslås ett stöd för att stimulera upparbetning av energived som motiveras av att det saknas förbrukning av energived i de största brändernas närområde och att det därför behövs en stimulans för att ta hand om och transportera energiveden framförallt ner till Mälardalen. Totalt beräknas Skogsstyrelsen att 1,8 miljoner m<sup>3</sup>sk finns i brandområdena i det föreslagna stödberättigade området. Av detta beräknas 30 procent lämnas kvar i skogen som miljöhänsyn<sup>52</sup>, i naturvårdsavsättningar<sup>53</sup> och i yngre bestånd som inte är lönsamma att omhänderta<sup>54</sup>. Det innebär att 1,2 miljoner m<sup>3</sup>sk eller 1,0 miljoner m<sup>3</sup>fub beräknas bli omhändertaget. Av detta bedöms cirka 200 000 m<sup>3</sup>fub falla ut som sågtimmer och cirka 800 000 m<sup>3</sup>fub som energived. För allt virke bör ett stöd om 20 kr/m<sup>3</sup>fub betalas (motsvarande 12 kr/m<sup>3</sup>fub för avverkning och skotning och 8 kr/m<sup>3</sup>fub för transport till industri). För att stimulera upparbetning av energived föreslås därutöver ett stöd med ytterligare 30 kr/m<sup>3</sup>fub för energiveden. Sammantaget innebär detta att för upparbetning och transport av energived ges till markägarna ett stöd med 50 kr/m<sup>3</sup>fub och för upparbetning och transport av sågtimmer ett stöd med 20 kr/m<sup>3</sup>fub. Stödet ges mot uppvisande av mätsedel eller motsvarande dokument. Det innebär ett totalt stöd till energived på 40 miljoner kronor och till sågtimmer på 4 miljoner kronor.

I samband med bränderna har befintliga gränsmarkeringar brunnit upp eller skadats. För att klara avverkning av skadat virke behövs nu en snabb återställning av skadade gränsmarkeringar, en så kallad gränsutvisning, mellan de gränsmärken som klarat branden. I vissa fall kan det i ett senare skede också bli aktuellt att vända sig till Lantmäteriet för en särskild gränsutmärkning. Skogsstyrelsen

---

<sup>52</sup> Efter branden i Västmanland lämnades ca 14 procent av volymen som miljöhänsyn. Skogsstyrelsen 2018. Slutrapport Brandstöden (Förordning 2014:1315). Rapport. Diarienummer2017/1061.

<sup>53</sup> Formella skydd och nyckelbiotoper utanför formella skydd utgör 7 procent av arealen, till det kommer nya naturvårdsavsättningar.

<sup>54</sup> Drygt 3 procent av volymen bedöms vara klenare än 10 centimeter.

---

föreslår därför att stöd ska kunna ges för gränsviisning om 3 000 kronor per kilometer. Sökande är den som markägaren anlitat för att utföra arbetet. I brandområdet finns cirka 730 kilometer gräns. En mindre andel av denna utgör gräns mellan fastigheter som ägs av samma markägare, en något större andel antas inte vara i behov av gränsviisning. Skogsstyrelsen bedömer att maximalt 500 kilometer gräns kan behöva märkas upp vilket då ger en total kostnad på 1,5 miljoner kronor. Därutöver föreslås markägare kan ansöka om stöd även för de fall där Lantmäteriet behövt utföra en fastighetsbestämning. Ansökan görs då mot uppvisande av faktura från Lantmäteriet. För denna del bedömer Skogsstyrelsen en total kostnad på 1,5 miljoner kronor. Stödet för gränsmarkering uppskattas därmed till 3 miljoner kronor totalt.

Det finns ett stort och omedelbart behov av att reparera vägnätet i de branddrabbade områdena efter de skador som uppstod av branden och brandbekämpningen. Det finns också behov av återställande av skogsmarken efter skapade brandgator. Därutöver finns ett behov av att förstärka och bygga ut vägnätet för att klara av den ovanligt stora virkesvolym som ska transporteras bort innan sommaren 2019. Trafikverket och Skogsstyrelsen har inventerat behovet och beräknat kostnaderna för de största bränderna. För dessa knappt 13 000 hektar beräknas kostnaden till cirka 33 miljoner kronor vilket då skulle motsvara 45 miljoner kronor för samtliga bränder i det föreslagna stödberättigade området. Två tredjedelar bedöms behövas för reparation och en tredjedel för förstärkning. Såvitt Skogsstyrelsen erfar ska kostnader för reparation av vägnätet och återställande av skogsmark efter brandgator ersättas via de anslag MSB har fått för att täcka kommunernas kostnader för släckning och efterarbete. Det innebär att Skogsstyrelsen ser ett behov av stöd till väghållare för förstärkning av vägnätet omfattande 15 miljoner kronor. Stöd bör ges för hela kostnaden. Förstärkningen bör i normalfallet innebära att vägen uppgraderas till en högre nivå i tillgänglighetsklass eller motsvarande.

Vedråvara som ska användas till massaindustrin får inte förorenas av sot. Det innebär att brandskadat virke inte på något sätt kan hanteras tillsammans med eller med samma maskiner, lastbilar eller tågagnar som det ”rena” virket från andra avverkningar. Då även stor del av sågtimret som inte blir bräder och plank används till massaindustrin betyder det att sågverk som ska såga brandskadat virke inte samtidigt kan hantera ”vanligt” virke utan särskilda åtgärder. Skogsstyrelsen föreslår därför ett stöd till de företag som har kostnaderna för lagring, omlastning och/eller bearbetning. Stödet är tänkt att gå till anpassning av omlastningsplatser mellan skog och industri, anpassning av lagringsplatser vid industri samt anpassning av industri (sågverk) för bearbetning av sotskadat virke. Eftersom det i det föreslagna stödberättigade området finns många brandområden spridda över tre län bedöms behovet av anpassade lagrings-/omlastningsterminaler vara större än vid branden i Västmanland där det utbetalades stöd till en anläggning. Kostnaden bedöms till 8 miljoner kronor. Därtill bedöms mer än ett sågverk vara inblandade i omhändertagandet. För anpassning av industri bedöms kostnaden vara 12 miljoner kronor. Den totala bedömda kostnaden för anpassningar till separat hantering av sotskadat virke bedöms alltså till 20 miljoner kronor varav stödinsatser föreslås för hälften 10 miljoner kronor.

---

Skogsstyrelsen anser att sommarens skogsbränder utgör naturkatastrof i de områden som sammantaget drabbats särskilt hårt.

Skogsstyrelsen föreslår att kompensationsåtgärderna hanteras via åtgärd 8.4 ”Återställande av skadad skog” inom landsbygdsprogrammet under förutsättning att en programändring kan genomföras och godkännas. Stödet kan även hanteras utanför landsbygdsprogrammet, i så fall lämpligen enligt det förenklade förfarandet enligt EU:s generella bestämmelser om gruppundantag (GBER). Skogsstyrelsen föreslår att 8 miljoner kronor tillförs myndigheten för administration av de föreslagna kompensationsåtgärderna under 2019–2020.

Skogsstyrelsen har inte hunnit utreda om även Jordbruksverket behöver tillföras medel för att hantera den föreslagna åtgärden.

Skogsstyrelsen är den myndighet som har ansvar för frågor som rör skog. Skogsstyrelsen anser därför att Skogsstyrelsen är den myndighet som har behörighet att bestämma när händelser i skogen är av den karaktär och omfattning att det är en naturkatastrof. Enligt Skogsstyrelsen är vissa områden så hårt drabbade av skogsbränder under sommaren 2018 att skogsbränderna där ska klassas som naturkatastrof.

Skogsstyrelsens bedömning är att den typ av åtgärder som efterfrågas i regeringsuppdraget om hantering av konsekvenserna av skogsbränderna, är stöd som måste anpassas till EU:s villkor för statsstöd<sup>55</sup>. Inom ramen för statsstödsbestämmelserna finns det fyra alternativ för denna typ av stöd:

1. Stöd enligt det ordinarie förfarandet.
2. Stöd utanför landsbygdsprogrammet enligt ett förenklat förfarande (gruppundantag).
3. Stöd i landsbygdsprogrammet enligt ett förenklat förfarande (gruppundantag).
4. Stöd enligt villkoren för stöd av mindre betydelse (de minimis).

Alternativ ett till tre garanterar en förutsägbar och enhetlig stödnivå till stödmottagarna, till skillnad från alternativ fyra där stödberättigandet är mindre förutsägbart. För alternativ fyra tillkommer dessutom viss kontrollproblematik.

De fyra alternativen har olika för- och nackdelar. Skogsstyrelsens bedömning är att alternativ tre har störst potential och minst nackdelar på lång sikt.

---

<sup>55</sup> Åtgärder av den typ som efterfrågas i uppdraget omfattas av genomförandeförbudet i art. 108.3 i EUF-fördraget, men om de införs på ett korrekt sätt är de förenliga med den gemensamma inre marknaden.

---

Villkoren för alternativ tre återspeglar hur EU-kommissionen vill att katastrofstöd till skogsbruk ska utformas, vilket rimligen minskar risken för en utdragen godkännandeprocess (även om en konsekvens är att landsbygdsprogrammet bör justeras vilket i vissa fall kan vara tidskrävande i sig). Vidare finns en färdig infrastruktur inom landsbygdsprogrammet för stödhanteringen, även om vissa initiala åtgärder krävs vid införandet/aktiveringen. Alternativet öppnar även upp för möjligheten att medfinansiera stödet via EU genom omfördelning av medel inom det befintliga landsbygdsprogrammet. I bedömningen beaktas även att Sverige i princip redan har notifierat att detta är den åtgärd som valts för hantering av katastrofer inom skogsbruket, det är svårt att hitta argument för att en i det närmaste identisk åtgärd ska införas även utanför landsbygdsprogrammet.

Alternativ tre innebär alltså att stödet hanteras via landsbygdsprogrammet. Genom att hantera kompensationsåtgärderna inom landsbygdsprogrammet omfattas åtgärderna av gruppundantag från statsstödsreglerna. Fördelarna med det är främst att inte någon stödmottagare riskerar nuvarande eller framtida begränsning av storleken på mottaget stöd enligt ”de minimis” regelverket. Det innebär även en förenkling för stödsökande och stödmyndighet när det gäller att redovisa och kontrollera eventuell tidigare mottaget ”de minimisstöd”. För att åtgärden ska kunna användas behöver en programändring göras, dels för att tillföra budget till åtgärden, men även för att effektivt kunna använda åtgärden enligt för de kompensationsåtgärder som föreslås. Ett förslag till programändring lämnas i *bilaga 2*. Skogsstyrelsen har efter kontakter med programledningen på Jordbruksverket gjort bedömningen att en programändring är möjlig omgående med stöd av artiklarna 4 i förordning (EU) nr 808/2014. Dessutom finns det uttalade möjligheter enligt art. 60 i förordning (EU) nr 1305/2013 att vid naturkatastrof retroaktivt ge stöd för utgifter från den dag som händelsen (naturkatastrofen) inträffade.

Vid branden i Västmanland hanterades stöd till skogsbilvägar av Trafikverket och stöd till fastighetsgränser av Lantmäteriet. Skogsstyrelsen gör bedömningen att vid en hantering av stödåtgärderna inom landsbygdsprogrammet bör Skogsstyrelsen vara den enda stödmyndigheten. Den kompetens Trafikverket respektive Lantmäteriet har inom sina områden får hanteras genom så kallade kommittéer enligt artikel 48, punkt 2e i förordning (EU) nr 809/2014.

På kort sikt är alternativ två (gruppundantag enligt GBER) också ett möjligt alternativ, särskilt om åtgärden ska vara av engångskaraktär som efter branden i Västmanland 2014. Alternativ två kan aktiveras snabbt och begränsas inte av ett förhållandevis lågt takbelopp som alternativ fyra (de minimis). Det tillåter även att drabbade som hade ekonomiska problem redan innan branden får ersättning. Det finns dock inte lika tydliga vägledningar från EU om vad som är ersättningsberättigande enligt detta alternativ, vilket ökar risken för att utbetalade stöd behöver justeras i efterhand. Vidare bedöms att medfinansiering från EU enbart kan bli aktuellt i detta alternativ vid betydligt mer omfattande naturkatastrofer än sommarens bränder. Skogsstyrelsen har därför valt att inte föreslå detta som ett förstahandsalternativ och har därför



---

inte utarbetat författningsförslag för detta. Skogsstyrelsen bedömer dock att ett författningsförslag kan arbetas fram ganska snabbt, med utgångspunkt från de skrivningar som användes efter branden i Västmanland 2014.

### 6.3 Förstärkning av Skogsstyrelsens arbete

Skogsstyrelsen föreslår att regeringen tillskjuter särskilda medel för att förstärka myndighetens verksamhet angående skogsbränder.

- I första hand direkta aktiviteter i årets brandområden, 7 miljoner kronor.
- I andra hand kunskapssammanställningar om skogsbränder, 5 miljoner kronor.

Verksamheten innebär i hög grad samverkan med andra aktörer.

De direkta aktiviteterna omfattar rådgivning, inventering, skogsskadeövervakning och samordning. Visst rådgivningsmaterial har tagits fram redan under 2018 men det finns behov av mer utvecklat material både till innehåll och form. Därutöver föreslås att alla drabbade av skogsbrand under 2018 ska erbjudas rådgivning om miljöhänsyn, föryngring och risk för skogsskador. Totalt för hela landet är drygt 350 fastigheter branddrabbade. Inom brandområdena finns ett behov av att inventera kulturmiljöer för att minska risken för skador på dessa vid upparbetning och föryngringsarbete. Förslaget innebär en förstärkning av Skogsstyrelsens befintliga verksamhet med kvalitetssäkring av Skog och Historia-databasen. I de hårdast drabbade områdena finns en förhöjd risk för andra skogsskador. Därför föreslås en särskild skogsskadeövervakning i detta område. Skadeövervakningen bör inriktas mot granbarkborre och snyttbagge men även andra skadegörare kan bli aktuella att övervaka. En sådan riktad skogsskadeövervakning bedöms involvera både forskningsinstitutioner och skogsnäringen. Skogsstyrelsen ser även ett behov av att fortsätta med den samordningsroll som inrättats under 2018.

De aktiviteter som innebär kunskapssammanställningar och teknikutveckling är mer allmänt hållna och utgör underlag för framtiden snarare än hantering av årets brandområden. Utifrån årets diskussioner är det uppenbart att det finns ett behov av sammanställningar av kunskapsläget angående skogsbränder. Det behovet finns för flertalet aspekter till exempel skogsskötsel, naturvård, skadegörare och brandbekämpning. I ett sådant arbete finns också behov av att följa utvecklingen i årets brandområden på ett liknande sätt som brandfältet i Västmanland. Jämförelser behöver kunna göras utifrån de skillnader som finns i till exempel brandintensitet, storlek på brandfält och naturgivna förutsättningar. Denna typ av kunskapsinhämtning och kunskapssammanställning görs lämpligen tillsammans med andra aktörer inom forskning, skogsnäring och andra myndigheter. Därutöver finns behov att vidareutveckla de system för kartering som använts för att skatta omfattning (areal och volym) av årets bränder. Det senare kan med fördel göras i samverkan med SLU och MSB.

---

## 6.4 Analys av åtgärder

Ovanstående förslag på kompensationsåtgärder analyseras här utifrån ekonomi, miljö och administration.

### 6.4.1 Ekonomi

Vid branden i Västmanland 2014 befarades ett stort prisfall på energivedsmarknaden. För att stimulera markägarna att trots försämrad lönsamhet ändå snabbt omhänderta virket gavs ett stöd för upparbetning. I år bedömer Skogsstyrelsen att marknaden är väsentligt annorlunda. Det finns en stor efterfrågan på energived till följd av att förra vintern krävde stor mängd energi samtidigt som avverkningen och leveransen av energived hade stora problem. I år bedöms problemen istället finnas när det gäller resurser för avverkning och logistik. Dels är det stora mängder virke som ska omhändertas på kort tid och dels är det högkonjunktur och stora behov av avverkning även utanför brandområdena. Kompensationsåtgärderna är därför riktade till att underlätta avverkning, transport och lagring.

Skogsstyrelsens förslag summeras till 72 miljoner kronor i ekonomiska stöd till skogsbruket. Det kan jämföras med 78 miljoner kronor efter branden i Västmanland 2014 där dock utfallet blev väsentligt lägre. Utöver de direkta ekonomiska stöden föreslås 8 miljoner kronor för Skogsstyrelsens administration. Dessutom ett förslag om förstärkning av Skogsstyrelsens brandrelaterade verksamhet med 7 miljoner kronor för direkt arbete med årets brandområden och 5 miljoner kronor för arbete som förberedelse för kommande bränder. Den totala summan blir alltså 92 miljoner kronor.

I skälen för regeringens beslut om denna utredning finns information om att regeringen har för avsikt att avsätta 110 miljoner kronor för kompensationsåtgärder. Beräkningen av 110 miljoner gjordes utifrån erfarenhetstal från branden i Västmanland 2014 och den bedömda skogsbrandsarealen under pågående bränder. Skogsstyrelsens förslag når alltså inte upp till den summan. Stöden till skogsbruket ligger i linje med de preliminära beräkningar som tidigare gjorts. Skillnaderna ligger i hur stöden är utformade. Istället för det dåvarande dieselstödet till entreprenörer och upparbetningsstödet till markägare föreslås nu ett gemensamt stöd som markägaren kan söka. När det gäller vägstödet bedöms det till en lägre kostnad denna gång eftersom reparationer av vägar denna gång kommer att finansieras via MSB medan det vid branden i Västmanland finansierades via Skogsstyrelsen (genom Trafikverket). Kostnaden för hantering av fastighetsgränser bedöms vara väsentligt lägre på grund av att det denna gång inte förväntas någon större omarrondering och därmed mindre arbete för Lantmäteriet. Slutligen har kostnaden för anpassning av lagringsplatser bedömts högre än 2014 på grund av att fler terminaler kommer att användas eftersom årets stödberättigade område är mycket större och omfattar fler brandområden. Den största skillnaden mot de preliminära beräkningarna är att förstärkning av Skogsstyrelsens verksamhet föreslås bli mindre.

---

#### **6.4.2 Miljö**

Det övergripande syftet med kompensationsåtgärderna är att stimulera skogsbruket att omhänderta virket i de branddrabbade områdena innan sommaren 2019. Bakgrunden är att minimera risken för framtida insektshärjningar i den skadade skogen och dess omgivningar. De föreslagna åtgärderna är tänkta att bidra till att undvika flaskhalsar i avverkningsresurser och logistik och därmed påskynda upparbetningen.

Stödet för att förbättra vägnätet innebär dessutom att terrängtransporterna kan minska och därmed också risken för körskador. Just terrängtransporterna kan vara särskilt besvärliga i brandområdena där bärigheten är försämrad. Särskilda hjälpmedel eller arbetssätt kan vara nödvändiga vilket ökar avverkningskostnaden. Stödet för fördyrade kostnader bör därmed hjälpa markägaren att tåla en högre avverkningskostnad.

Även vid avverkning av brandskadad skog finns det behov av att lämna miljöhänsyn. Beskrivningar för detta finns redan framtaget av Skogsstyrelsen i form av faktablad. Skogsstyrelsen föreslår resurser för att stärka rådgivningen till markägarna både genom utvecklat rådgivningsmaterial och genom att erbjuda markägare i hela landet ett rådgivningstillfälle. För kulturmiljöhänsyn kan Skogsstyrelsen öka sitt arbete med kvalitetssäkring av Skog och Historia-databasen för att kunna tillhandha mer information. Även detta föreslås få resursförstärkning.

Samtidigt som det finns ett behov av att tillvarata virket för att minimera risken för framtida insektshärjningar finns också ett intresse av att göra naturvårdsavsättningar av brandskadad skog. Enskilda markägare har redan signalerat ett intresse av att skydda sin mark i utbyte mot annan mark. Ett problem här är tidsaspekten. För att rädda virkesvärden och minska risken för insektshärjningar måste åtminstone den grövsta skogen vara avverkad och transporterad till industri innan sommaren 2019. Avverkningar har redan påbörjats i vissa brandområden. Den grövsta skogen är troligen också den som är mest intressant för naturvårdsavsättningar. Att inrätta ett områdesskydd tar ofta längre tid. Det är därför viktigt att berörda myndigheter tidigt signalerar vilka områden som är intressanta samt ger respons till de markägare som själva anmält intresse för områdesskydd.

#### **6.4.3 Administration**

Enligt förslaget ersätts kostnader efter skogsbrand klassad som naturkatastrof genom den befintliga åtgärden i landsbygdsprogrammet, för återställande av skadad skog. För formell aktivering av den åtgärden behöver Skogsstyrelsen fatta beslut om att de skogsbränder som framgår ovan ska klassas som naturkatastrof.

Genomförandet av de kompensationsåtgärder som Skogsstyrelsen föreslår i denna rapport förutsätter att den svenska landsbygdsförordningen och föreskriften om åtgärden justeras samt att medel tillförs åtgärden i landsbygdsprogrammet. Det bedöms även vara lämpligt att göra smärre justeringar i landsbygdsprogrammet, inom ramen för vad som är tillåtet enligt EU:s gruppundantag. I den mån

---

även inkomstförluster (så som 2014 års upparbetsstöd) ska ersättas bör de minimis-undantaget i EU:s statsstödsbestämmelser tillämpas för de specifika ersättningarna, med nationell reglering via särskild svensk förordning och vid behov föreskrift. I praktiken kan delar av den reglering som användes för branden i Västmanland 2014 uppdateras, justeras och återanvändas.

Vid kostnadsersättning via landsbygdsprogrammet hanteras administrationen av stödet av Statens jordbruksverk och Skogsstyrelsen. Det innebär att dessa myndigheter övertar administrationen av beviljandet av stöd till stödmottagare för vissa delåtgärder som administrerades av Lantmäteriet och Trafikverket efter branden i Västmanland 2014 (gränsutvisning, vägslitagestöd et cetera). Behovet av expertkunskap för ett tillförlitligt beviljande av stöd kvarstår dock, särskilt från Trafikverket till exempel i form av expertutlåtande vid ärendehantering eller deltagande i utvärderingskommitté.

Även om det som föreslås här blir permanent under programperioden och kan återaktiveras i framtiden, bedöms det finnas fördelar med ett upplägg som möjliggör en samlad hantering av projektkaraktär av ansökningarna. Detta med tanke på att denna typ av stöd rör engångshändelser samt att målgruppen är begränsad till något hundratal personer/företag. De olika kompensationsåtgärder som nämns ovan kan utgöra ersättningsberättigade kostnader inom ett och samma stöd som kan sökas av de olika aktörerna (markägare, gränsutmärkare, väghållare, industri- och logistikföretag) som har ersättningsberättigade kostnader. Om en aktör har olika ersättningsberättigade kostnader bör dessa hanteras inom ramen för en och samma ansökan, så att eventuell tröskelnivå för stödet inte behöver överskridas mer än en gång och eventuella delutbetalningar eller förskott kan baseras på det samlade behovet hos den sökande. Det bör således vara tillåtet att vid behov komplettera ansökan till exempel om en markägare som sökt stöd för ökade kostnader för omhändertagande av virke i ett sent skede inser att även den väg denne är väghållare för behöver uppgraderas för vidaretransporten.

Skogsstyrelsen kvarstår som ansvarig för ärendehandläggningen, detta är trots allt ett specifikt katastrofundantag för skogsbruk, men Jordbruksverket ansvarar för föreskrifter, kontroll på plats och utbetalningshantering i egenskap av utbetalande organ och förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet.

Kostnaden för ärendehandläggningen är svår att bedöma på förhand men den typ av stöd som efterfrågas är resurskrävande sett till resursbehov per ärende, jämfört med till exempel arealbaserade miljöersättningar där åtgärder för masshantering pressar kostnaden per ärende. I kombination med stödets tillfälliga karaktär, vilket gör att det sannolikt blir ett stort behov av manuella inslag i hantering, kan kostnaden sannolikt motsvara cirka 20 procent av det belopp som utbetalas.

Placeringen av stödet i landsbygdsprogrammet medför att EU:s villkor för stödhantering blir tillämpliga, vilket ur ett perspektiv kan ses som en risk eller som problematiskt. EU ställer krav på hög kvalitet på alla komponenter och delprocesser som ingår i hanteringen av stöd som är helt eller delvis finansierade

---

av EU, så som stöd i landsbygdsprogrammet. Att kraven efterlevs kontrolleras dels genom det särskilda godkännandeförfarande som finns innan åtgärder kan införas i eller genom landsbygdsprogrammet, dels via revisioner i efterhand av hur stödet har hanterats. Vid felaktig stödhantering finns en påtaglig risk att EU i efterhand minskar sin finansiering av åtgärden genom en finansiell korrigerings. Risker för detta bärs primärt av stödmottagaren men i vissa fall stannar konsekvenserna på medlemsstatsnivå. Skogsstyrelsen bedömer dock att det finns goda förutsättningar för en korrekt stödhantering inom dagens landsbygdsprogram. Säkerställandet av en korrekt hantering kan dock påverka hur lång tid det tar att införa den föreslagna åtgärden, mycket beroende på i vilken mån Jordbruksverket har möjlighet att anpassa sin hantering till förslaget. Skogsstyrelsen har inte kunnat bedöma hur stora kostnader Jordbruksverket får för att anpassa sin hantering till detta.

---

# Litteratur/källförteckning

Eriksson A, Eriksson I, Frisk A & Karlsson S. 2015. Utvärdering av ekonomiska stöd. Skogsstyrelsen. Meddelande 6/2015.

EU-kommissionen, Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014–2020 (2014/C 204/01).

EU-kommissionen, Stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer (artikel 107.2 b i EUF-fördraget) Checklista för medlemsstaterna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. 2018. Svar på regeringsuppdrag om behov av förstärkt kapacitet avseende materiel inför framtida hantering av omfattande skogsbränder. Delrapportering 2018–09–14 av regeringsuppdrag Ju2018/03972/SSK.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Reviderad version 2017.

Prop. 1992/93:226 om en ny skogspolitik.

Prop. 2007/08:108 En skogspolitik i takt med tiden.

Prop. 2012/13:84 Olagligt statsstöd.

Prop. 2013/14:141. En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Regeringen 2018. Regeringsbeslut N2018/04430/SUBT, N2018/04267/TIF

Regeringen 2018. Regeringsbeslut N2018/04489/SK

Regeringskansliet 2018. Stödpaket till drabbade inom skogsbruket. Faktablad Näringsdepartementet Augusti 2018.

Riksdagen/Trafikutskottet 2007. Uppföljning av hur stormen Gudrun hanterats inom transport- och kommunikationsområdet. 2007/08 RFR:5.

Skogforsk 2017. Riskhantering avseende brand vid skogsarbete – Branschgemensamma riktlinjer.

Skogh G. 2009. Statens ekonomiska ansvar vid naturkatastrofer och stora industriella olyckor. Rapport till Expertgruppen för miljöstudier 2009:2. Regeringskansliet. Finansdepartementet.

---

Skogsstyrelsen 2014 PM till Landsbygdsdepartementet 2014–10–03 ”Tillägg till rapport dnr 2014/2”.

Skogsstyrelsen 2017. Slutrapport Dieselstöd (Förordning 2015:518).  
Rapport. Diarienummer 2017/1061.

Skogsstyrelsen 2018. Kostnader och intäkter i det storskaliga skogsbruket 2017.  
Statistiska meddelanden JO 0307 SM 1801.

Skogsstyrelsen 2018. Slutrapport Brandstöden (Förordning 2014:1315).  
Rapport. Diarienummer 2017/1061.

Wallstedt A. 2013. Återväxtstöd efter stormen Gudrun. Skogsstyrelsen.  
Rapport 1/2013.

## **Författningar**

Förordning (2010:1879) om stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket.

Förordning (2014:1315) om tillfälligt stöd för upparbetning och lagring av  
brandskadat virke från brandområdet i Västmanland.

Förordning (2015:141) om stöd till enskilda vägar med anledning av branden i  
Västmanland.

Förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder.

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken  
vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt  
artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187, 26.6.2014, s. 1).

Kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom  
vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i  
landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt  
artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om  
tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens  
funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om  
genomförande av rådets förordning (EU) 2015/1589 om  
tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens  
funktionssätt.

---

Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005.

Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 av den 17 juli 2014 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU).

Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2016:19) om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar samt stöd för lokalt ledd utveckling.

### **Internetkällor (kronologisk ordning i rapporten)**

[www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/Okklarheter-kring-fastighet/Gransutvisning/](http://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/Okklarheter-kring-fastighet/Gransutvisning/)

[www.mellanskog.se/tjanster/Virkespriser/](http://www.mellanskog.se/tjanster/Virkespriser/)

[www.skogsstyrelsen.se/globalassets/bruka-skog/skogsskador/skogsbrander/faktablad/skadeinsekter-och-svampar-efter-brand.pdf](http://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/bruka-skog/skogsskador/skogsbrander/faktablad/skadeinsekter-och-svampar-efter-brand.pdf)

<https://transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/Yrkestrafik/Gods-och-buss/Yrkesforarkompetens/>

[www.trafikverket.se/trafikinformation/](http://www.trafikverket.se/trafikinformation/)



---

# Bilagor

<b>Bilaga 1</b> Författningsförslag och kommentar _____	58
<b>Bilaga 2</b> Förslag till ändring av landsbygdsprogram avseende åtgärd 8.4 Återställande av skadad skog _____	64

# Författningsförslag och kommentar

~~Röd genomstruken text~~ = struken text

Röd understruken text = tillagd text

## *Förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder*

### *1 kap*

*21 § Skogsstyrelsen prövar ansökningar om stöd och utbetalning av stöd enligt 7 kap. och enligt 3 kap. och 12 kap. 1–4 §§ när det gäller skogsbruk, om inte något annat följer av 20 § andra stycket. Förordning (2017:1253).*

Kommentar:

Bestämmelsen föreslås lämnas oförändrad, med den konsekvensen att åtgärder som efter Västmanlandbranden 2014 hanterades av Trafikverket enligt SFS 2015:141 och Lantmäteriet hädanefter formellt hanteras och beslutas av Skogsstyrelsen istället. Detta för att minimera antalet myndigheter som måste uppfylla EU:s villkor för att hantera LBP-stöd.

Skogsstyrelsen utgår dock från att såväl Trafikverket som Lantmäteriet vid behov via en så kallade utvärderingskommitté<sup>56</sup> kan vara behjälpliga med data och expertkunskap. Utvärderingskommitténs slutsatser dokumenteras i ett protokoll som beslutet kan baseras på.

Föreslagen lydelse

*27 § Den myndighet som beslutar om stöd får besluta om förskottsutbetalning. Förskott får lämnas endast om stödmottagaren är en ideell förening, en ekonomisk förening, en samfällighetsförening eller en allmännyttig stiftelse. För stöd till kommersiell service enligt 6 kap. samt för återställande av skadad skog enligt 7 kap. får förskott lämnas även till företag.*

*Förskott får lämnas med högst hälften av det beviljade stödet, dock högst 250 000 kronor.*

*För stöd enligt 6 kap. 4 § och 7 kap. 4–5 §§ får förskott lämnas med högst hälften av det beviljade stödet, dock högst 1 000 000 kronor.*

---

<sup>56</sup> Artikel 48, punkt 2e, Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 809/2014.

---

Kommentar:

Skogsstyrelsen har förstått att det finns behov av förskottsmöjlighet, särskilt för vägförstärkning, vägreparationer och liknande. Det är dock oklart i vilken mån förskott för den aktuella åtgärden är tillåtet. Enligt notifieringen till EU om åtgärden i landsbygdsprogrammet och Jordbruksverkets föreskrift är den nuvarande åtgärden en miljöinvestering och enligt Jordbruksverkets föreskrift beviljas inte förskott för miljöinvesteringar<sup>57</sup>.

Nuvarande lydelse

*29 § Länsstyrelsen, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket genomför den administrativa kontrollen och kontrollen på plats över stöd inom sina respektive ansvarsområden om inte annat följer av andra och tredje styckena.*

*Jordbruksverket genomför kontrollerna på plats inom Sametingets, Skogsstyrelsens och Tillväxtverkets ansvarsområden samt samtliga kontroller på plats för stöd enligt 3–6 och 12 kap.*

*Länsstyrelserna genomför kontrollerna på plats när det gäller stöd enligt 8 kap. 28 § och 11 kap.*

*Jordbruksverket genomför kontrollerna i efterhand.*

Kommentar:

Ingen ändring föreslås men Skogsstyrelsen bedömer att det kan finnas behov av att även avseende kontroll begära in uppgifter från andra myndigheter, jämför kommentar ovan under 21 §.

Föreslagen lydelse

## **7 kap**

*5 § Den sökande ska äga marken eller ha tillstånd av markägaren för att genomföra investeringen. Den som har eller kan antas få ersättningsberättigade kostnader som minst motsvarar det belopp som anges i bilaga 1 kan söka stödet.*

*Stöd får endast lämnas till investeringar på skogsmark och trädbuskmark enligt 2 och 2 a §§ skogsvårdslagen (1979:429).*

Kommentar:

Enligt Skogsstyrelsen bör stöd även kunna beviljas till andra än markägare, till exempel den som inventerar skador och skogsentreprenörer. Vem som har eller

---

<sup>57</sup> 3 kap. 12 § SJVFS 2016:19.

---

kan antas få (i ett förskottsscenario) en ersättningsberättigad kostnad bör regleras på föreskriftsnivå.

Det bör vara möjligt att bevilja stöd för åtgärder även utanför skogs- träd och buskmark, till exempel på vägar eller uppläggningsplats på jordbruksmark.

Landsbygdsprogramsnötifieringen för denna åtgärd kan behöva justeras för denna ändring.

Föreslagen lydelse

### ***Bilaga 1***

*Återställande av skadad skog: Ersättning av utgift (procent) 100*

*Ersättningsnivå: Upparbetning av brandskadad skog till energived  
50 kr/m<sup>3</sup>fub*

*Upparbetning av övriga brandskadade sortiment:  
20 kr/m<sup>3</sup>fub*

*Lägsta ersättningsnivå (kr) ~~50 000~~ 10 000*

*Högsta ersättningsnivå (kr) –*

Kommentar:

Fasta ersättningar för upparbetning av brandskadat virke medför enklare administration. Avser kompensation för fördyrade kostnader vid upparbetning av brandskadat virke.

Enligt Skogsstyrelsen är den lägsta ersättningsnivån bestämd till en för hög nivå, särskilt om markägarna ska kunna vara stödmottagare. Nuvarande nivå bygger tanken att bara större organisationer kan söka stöd för inventering, lagringsplatser, förstärkning av vägar med mera.

En lämpligare nivå hade varit minst 10 000 SEK (för att rensa bort ansökningar om marginella belopp), men det verkar förutsätta en ändring av landsbygdsprogrammet eftersom 50 000 SEK är den nivå som notifierats till EU. Enligt art. 4 i förordning (EU) nr 808/2014 förefaller det dock finnas goda möjligheter att vid behov ändra denna typ av nivåer när det behövs för att finansiera nödåtgärder. Det är dock inte självklart att allt som genomförs efter händelse som klassats som naturkatastrof faktiskt också är en nödåtgärd.

Föreslagen lydelse

***Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2016:19) om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar samt stöd för lokalt ledd utveckling.***

---

### 3 kap. Gemensamma villkor

*12 § Stödmottagare som får beviljas utbetalning av förskott ska ansöka om det i e-tjänsten eller på blankett enligt 9 § första och andra styckena och ansökan ska innehålla*

- 1. stödmottagarens namn, organisationsnummer och adress,*
- 2. ärendets journalnummer, om det finns ett sådant, och*
- 3. vilket belopp stödmottagaren vill ha utbetalt i förskott.*

*Vilka stödmottagare som kan få utbetalning av förskott står i 1 kap. 27 § förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder, 4 kap. 15 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt i 28 § förordningen (2015:407) om lokalt ledd utveckling.*

*Förskott beviljas inte för miljöinvesteringar förutom vid återställande av skadad skog enligt 4 kap. 169 §.*

Kommentar:

Enligt Skogsstyrelsen finns ett behov av att kunna betala förskott för vägrelaterade kostnader efter en naturkatastrof i skogen, det vill säga kostnader som möjliggör att skadad skog kan transporteras bort från det drabbade området för vidare omhändertagande.

Föreslagen lydelse

#### **Regler för utgifter**

*När får utgifter ha fakturerats och betalats?*

*15 § Stöd får lämnas för utgifter som har fakturadatum och betalningsdatum tidigast den dag då ansökan om stöd kommit in till den behöriga myndigheten eller någon av de myndigheter som omfattas av 6–8 §§.*

*Första stycket gäller inte för följande utgifter:*

- 1. Andra utgifter för miljöinvesteringar i odlingslandskapet och renskötselområdet än de som omfattas av punkt 2. Dessa utgifter får ha fakturadatum och betalningsdatum tidigast den dag som den behöriga myndigheten efter att ha tagit emot ansökan skickar ut skriftligt startbesked till stödmottagaren om att arbetet får påbörjas. Detta står i 6 kap. 16 § förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder.*
- 2. Utgifter för köp av tjänst för att ta fram en förstudie för miljöinvesteringar i odlingslandskapet och renskötselområdet och utgifter för den rättsliga prövning som behövs för att sådana miljöinvesteringar ska kunna utföras. Dessa utgifter får ha fakturadatum och betalningsdatum tidigast den dag*

---

som den behöriga myndigheten skickar ut skriftligt förhandsbesked till stödmottagaren om att förstudien får påbörjas.

3. Utgifter inom åtgärderna datainsamling, kontroll och tillsyn av fiske – stöd till ansvarsmyndigheter, kontroll och tillsyn av fiske - stöd till privata aktörer, produktions- och saluföringsplaner om planerna avser åren 2014 och 2015 och stöd för utrotning av sjukdomar inom vattenbruket inom åtgärden djurs hälsa och välbefinnande<sup>22</sup>. Dessa utgifter får ha fakturadatum och betalningsdatum tidigast den 1 januari 2014. (SJVFS 2017:14).
4. Utgifter för löpande kostnader och ledning till lokala aktionsgrupper. Dessa utgifter får ha fakturadatum och betalningsdatum tidigast den dag Jordbruksverket fattar beslutet om godkännande av den lokala aktionsgruppen.
5. Utgifter för stöd i enlighet med 4 kap. 169 §, återställande av skadad skog. Dessa utgifter får ha fakturadatum och betalningsdatum tidigast när naturkatastrofen inträffar.

Föreslagen lydelse

#### **4 Kap. Landsbygdsprogrammet**

*Gemensamma villkor för miljöinvesteringar*

*Återställande av skadad skog*

*169 § Stöd får lämnas för åtgärder med syfte att minska de negativa effekterna på biologisk mångfald genom att återställa skogsmark som har drabbats i samband med naturkatastrofer eller andra katastrofer.*

*Stöd får även lämnas för åtgärder med syfte att återställa skogspotential som skadats till följd av bränder eller andra naturkatastrofer.*

Förslagen lydelse

*170 § Stöd får lämnas för*

1. inventering av skadans utbredning och grad av skada inom det drabbade området,
2. omhändertagande av virke inom eller i anslutning till drabbat område för att förhindra spridning och följdskador så som insekts- eller svampangrepp eller för att återställa skogspotential.

*Ersättning lämnas för fördyrade avverkningskostnader, förstärkning av enskilda vägar och transportkostnader,*

3. anläggning av lagringsplatser och ersättning för därtill relaterade utgifter så som mätanläggningar, markarbeten, fördyrad hantering av brandskadat virke vid industri och bevattning av virke,

- 
4. återplantering och åtgärder för återställande av mark och vatten, och
5. inköp eller avbetalningsköp av nytt material och köp av tjänst för återställande av skadad skog.

Föreslagen lydelse

*171 § Stöd lämnas endast om ~~den behöriga myndigheten Skogsstyrelsen~~ har bekräftat att en naturkatastrof eller en annan katastrof har ägt rum.*

Föreslagen lydelse

*172 § ~~Den behöriga myndigheten Skogsstyrelsen~~ får besluta om specifika villkor för åtgärder vid återställande av skadad skog för att syftet med åtgärden ska uppfyllas.*

## Förslag till ändring av landsbygdsprogram avseende åtgärd 8.4 Återställande av skadad skog

~~Röd genomstruken text~~ = struken text

Röd understruken text = tillagd text

OBS! För avsnitt där inga ändringar föreslås är endast rubrikerna med!

### Återställande av skadad skog

Delåtgärd:

- 8.4 – stöd till återställande av skog som skadats till följd av skogsbränder, naturkatastrofer och andra katastrofer.

#### 6.4.3.1.1 Beskrivning av insatstypen

Stödet syftar till att återställa skogsmark som har drabbats i samband med exempelvis skogsbränder, naturkatastrofer eller andra katastrofer. I samband med katastrofen är det viktigt att snabbt kunna sätta in krishanteringsåtgärder, för att begränsa de negativa effekterna på den biologiska mångfalden och andra miljövärden. Detta kan ske genom att inventera omfattning och grad av skada, säkra tillvaratagande av virke för att undvika följdskador såsom spridning av till exempel insekter och svampar, samt återplantering och andra insatser för att återställa det drabbade ekosystemet.

Omfattande skador på skog drabbar många ekosystemtjänster, inte minst miljövärden såsom biologisk mångfald. Omfattande bränder, stormar, insekts- eller svampangrepp och andra skador kan förstöra kulturmiljöer, upplevelsevärden och biologisk mångfald. Föreslagna insatser i stödet såsom inventering, tillvaratagande och återplantering/återbeskogning/återställande bidrar till att bibehålla eller återupprätta de aktuella värdena. Insatser för att återställa mark och vatten kan vara aktuella för att återställa ekosystemen efter omfattande bränder eller översvämningar.

Stöd kan endast beviljas till stödberättigande utgifter för det som beskrivs här. Vem som beviljas stöd avgörs av de prioriteringar och urvalskriterier som anges i stödmyndighetens handlingsplan.



---

Stöd kan beviljas för:

- inventering av skadans utbredning och grad av skada inom det drabbade området, i syfte att kunna planera för investeringen,
- omhändertagande av virke inom drabbat område eller i anslutning till detta, för att förhindra spridning och följdskador av till exempel insekts- eller svampangrepp. Detta kan ske genom ersättning för fördyrade avverkningskostnader, [utmärkning av skadade fastighetsgränser](#), förstärkning av enskilda vägar och transportkostnader,
- anläggning av lagringsplatser och ersättning för därtill relaterade kostnader som mätanläggning, markarbeten, [fördyrad hantering vid industri](#) och bevattning av virke i syfte att förhindra spridning av skada efter borttransport,
- [återplantering/återbeskogning](#) och åtgärder för återställande av mark och vatten,
- [Bekämpning av insekter, svampar och andra skadegörare](#).

Säkra uppgifter för hur mycket skog som verkligen är skadad och som gäller enskilda fastigheter kommer att kunna tas fram först när uppröjningsarbetet är klart och virket är inlämnat för inmätning. Volymuppgifter knutna till enskilda fastigheter erhålls först vid inmätning av virket. Vid brand bedöms brandskador genom att analysera flyg- eller satellitbilder i kombination med laserdata. Det går då att beräkna skadans storlek i antal skogskubikmeter.

Stöd kommer endast beviljas efter att behörig myndighet har bekräftat att en naturkatastrof har ägt rum och att denna katastrof eller att de åtgärder som antagits i enlighet med direktiv 2000/29/EG för att utrota eller begränsa spridningen av en växtsjukdom eller en skadegörare har orsakat förstörelse av minst 20 procent av den berörda skogspotentialen.

Definitionen av skogsmark framgår av 2 § skogsvårdslagen (1979:429).

### **Villkor**

För delåtgärden gäller villkoren enligt artikel 34 i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014.

### **Detaljer som regleras i nationell lagstiftning**

I den svenska förordningen om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder och statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar inom landsbygdsprogrammet kommer de detaljerade reglerna att finnas. Dessa är detaljerade krav för schabloner, avdrag för villkorsfel, tidpunkt för när utgifterna har uppstått i förhållande

---

till ansökan av stöd och när de därmed är stödberättigande, innehåll i ansökan och andra detaljerade regler om ansökan om stöd och utbetalning, regler om handläggning och kontroller, sista datum för ansökan om utbetalning samt detaljerade regler om när och hur utbetalningar sker.

#### 6.4.3.1.1.2 Typ av stöd

Typ av stöd: Bidrag

Miljöinvesteringen betalas ut som stöd till alla faktiska stödberättigande utgifter och för några delåtgärder i form av fasta ersättningar.

#### 6.4.3.1.1.3 Länkar till annan lagstiftning

Inga ändringar i avsnittet föreslås.

#### 6.4.3.1.1.4 Stödmottagare

Inga ändringar i avsnittet föreslås.

#### 6.4.3.1.1.5 Stödberättigande kostnader

Stöd ges för nedanstående utgifter kopplade till aktiviteter i den projektplan som stödmyndigheten fastställer. Köp av tjänst för:

- inventering i form av fjärranalys eller på plats,
- merkostnader vid upparbetning och borttransport av skadat virke eller virke som behöver avverkas för att förhindra spridning av skadan,
- utmärkning av skadade fastighetsgränser,
- förstärkning av enskilda vägar,
- anläggning av lagrings- och omlastningsplatser och ersättning för därtill relaterade kostnader som mätanläggning, markarbeten och bevattning av virke,
- engångskostnad för återbeskogning och därtill relaterade kostnader, som markberedning, plantor och stängsel,
- återföring av näring eller annat som behövs för att återställa mark och vatten,
- åtgärder för att bekämpa insekter, svampar eller andra skadegörare,
- merkostnader för fördyrad hantering vid sågverk och efterföljande sanering.

#### 6.4.3.1.1.6 Villkor för stödberättigande

- ~~Den sökande ska äga marken eller ha tillstånd av markägaren för att genomföra miljöinvesteringen.~~
- Sökande ska bifoga en projektplan till ansökan vilken uppfyller kraven i Skogsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys samt strategin för centrala skogsskyddskommittén.
- För stöd till merkostnader vid upparbetning av skadat virke behöver ingen projektplan bifogas ansökan.
- Stöd ges till investering på skogsmark och träd-busksmark enligt 2 och 2 a §§ skogsvårdslagen (1979:429).
- Stöd beviljas inte till insatser som myndigheter, staten, landsting, regioner och kommuner, ska ansvara för enligt lag eller annan författning.
- Stöd beviljas inte till insatser som enligt lag eller annan författning skulle ha varit genomförda vid tidpunkten för ansökan om stöd.
- Utgifter kan berättiga till stöd från och med den dag då naturkatastrofen inträffade.

#### 6.4.3.1.1.7 Principer för fastställandet av urvalskriterier

Inga ändringar i avsnittet föreslås.

#### 6.4.3.1.1.8 (Tillämpliga) belopp och stödnivåer

För merkostnader vid upparbetning och transport av skadat virke ges stöd med 50 kronor per m<sup>3</sup>fub vid upparbetning av energived, vid upparbetning av övriga sortiment ges stöd med 20 kronor per m<sup>3</sup>fub.

För stöd till anläggning av lagrings- och omlastningsplatser ges stöd med 50 procent av stödberättigande utgifter. Stöd till lagrings och omlastningsplatser beviljas inte till ansökningar med mindre stödberättigade utgifter än 100 000 kronor.

För stöd till merkostnader vid sågning av brandskadat virke ges stöd med 50 procent av stödberättigade utgifter. Detta stöd beviljas inte till ansökningar med mindre stödberättigade utgifter än 200 000 kronor.

För övriga åtgärder ges stöd till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än ~~50 000~~10 000 kronor i stödberättigande utgifter. (förutom där minsta stödbelopp anges kopplat till åtgärden).

För stöd till förstärkning av enskilda vägar kan stöd utbetalas i förskott.

---

#### 6.4.3.1.1.9 Åtgärdernas och/eller de olika insatstypernas verifierbarhet och kontrollerbarhet

Inga ändringar i avsnittet föreslås.

##### 6.4.3.1.1.9.1 Risk(er) i genomförandet av åtgärderna

Inga ändringar i avsnittet föreslås.

##### 6.4.3.1.1.9.2 Begränsande åtgärder

Inga ändringar i avsnittet föreslås.

##### 6.4.3.1.1.9.3 Övergripande bedömning av åtgärden

Inga ändringar i avsnittet föreslås.

#### 6.4.3.1.1.10 Metod för beräkning av belopp eller stödnivå, där detta är relevant

- Upparbetning av energived. Utgifterna i kalkylen består av merkostnader för att stimulera utförare av avverkning och transport att ta uppdrag i brandskadad skog samt ökade kostnader för att kunna transportera energived till förbrukande värmeverk. Beräknad ersättning för fördyrad avverkning från försäkringar ingår inte i ersättningen.
- Upparbetning av övriga sortiment. Utgifterna i kalkylen består av merkostnader för att stimulera utförare av avverkning och transport att ta uppdrag i brandskadad skog. Beräknad ersättning för fördyrad avverkning från försäkringar ingår inte i ersättningen.

---

#### Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

- 2012:1 Kommunikationsstrategi för Renbruksplan  
2012:2 Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning  
2012:3 Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008–2011  
2012:4 Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark  
2012:5 Skogsbrukets frivilliga avsättningar  
2012:6 Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringsbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot försurning  
2012:7 Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål  
2012:8 Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?  
2012:9 Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna  
2012:10 Hänsynsuppföljning – grunder  
2012:11 Virkesproduktion och inväxning i skiktad skog efter höggallring  
2012:12 Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO  
2013:1 Återväxtstöd efter stormen Gudrun  
2013:2 Förändringar i återväxtkvalitet, val av förnyingsmetoder och trädslagsanvändning mellan 1999 och 2012  
2013:3 Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Kulturpolytaxen 2012  
2013:4 Hänsynsuppföljning – underlag inför detaljerad kravspecifikation, En dellerans från Dialog om miljöhänsyn  
2013:5 Målbilder för god miljöhänsyn – En dellerans från Dialog om miljöhänsyn  
2014:1 Effekter av kvävegödsling på skogsmark – Kunskaps sammanställning utförd av SLU på begäran av Skogsstyrelsen  
2014:2 Renbruksplan – från tanke till verklighet  
2014:3 Användning och betydelsen av RenGIS i samrådsprocessen med andra markanvändare  
2014:4 Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2013  
2014:5 Förstudie – systemtillsyn och systemdialog  
2014:6 Renbruksplankoncept – ett redskap för samhällsplanering  
2014:7 Förstudie – Artskydd i skogen – Slutrapport  
2015:1 Miljöövervakning på Obsytorna 1984–2013 – Beskrivning, resultat, utvärdering och framtid  
2015:2 Skogsmarksgödsling med kväve – Kunskaps sammanställning inför Skogsstyrelsens översyn av föreskrifter och allmänna råd om kvävegödsling  
2015:3 Vegetativt förökat skogsodlingsmaterial  
2015:4 Global framtida efterfrågan på och möjligt utbud av virkesråvara  
2015:5 Satellitbildskartering av lämnad miljöhänsyn i skogsbruket – en landskapsansats  
2015:6 Lägsta ålder för förnyingsavverkning (LÅF) – en analys av följderna av att sänka åldrarna i norra Sverige till samma nivå som i södra Sverige  
2015:7 Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2014  
2015:8 Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdsetablering.  
2015:9 Ångermanälvsprojektet – förslag till miljöförbättrande åtgärder i mellersta Ångermanälven och nedre Fjällsjöälven  
2015:10 Skogliga konsekvensanalyser 2015–SKA 15  
2015:11 Analys av miljöförhållanden – SKA 15  
2015:12 Effekter av ett förändrat klimat–SKA 15  
2015:13 Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdsetablering  
2016:1 Uppföljning av biologisk mångfald i skog med höga naturvärden – Metodik och genomförande  
2016:2 Effekter av klimatförändringar på skogen och behov av anpassning i skogsbruket  
2016:4 Alternativa skogsskötselmetoder i Vildmarksriket – ett pilotprojekt  
2016:5 Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2015  
2016:6 METOD för uppföljning av miljöhänsyn och hänsyn till rennärningen vid stubbskörd  
2016:7 Nulägesbeskrivning om nyckelbiotoper  
2016:8 Möjligheter att minska stabilitetsrisker i raviner och slänter vid skogsbruk och exploatering – Genomgång av ansvar vid utförande av skogliga förändringar, ansvar för tillsyn samt ansvar vid inträffad skada

---

#### Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

- 2012:1 Kommunikationsstrategi för Renbruksplan  
2012:2 Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning  
2012:3 Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008–2011  
2012:4 Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark  
2012:5 Skogsbrukets frivilliga avsättningar  
2012:6 Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringsbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot försurning  
2012:7 Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål  
2012:8 Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?  
2012:9 Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna  
2012:10 Hänsynsuppföljning – grunder  
2012:11 Virkesproduktion och inväxning i skiktad skog efter höggallring  
2012:12 Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO  
2013:1 Återväxtstöd efter stormen Gudrun  
2013:2 Förändringar i återväxtkvalitet, val av förnyingsmetoder och trädslagsanvändning mellan 1999 och 2012  
2013:3 Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Kulturpolytaxen 2012  
2013:4 Hänsynsuppföljning – underlag inför detaljerad kravspecifikation, En delleverans från Dialog om miljöhänsyn  
2013:5 Målbilder för god miljöhänsyn – En delleverans från Dialog om miljöhänsyn  
2014:1 Effekter av kvävegödsling på skogsmark – Kunskapsammansättning utförd av SLU på begäran av Skogsstyrelsen  
2014:2 Renbruksplan – från tanke till verklighet  
2014:3 Användning och betydelsen av RenGIS i samrådsprocessen med andra markanvändare  
2014:4 Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2013  
2014:5 Förstudie – systemtillsyn och systemdialog  
2014:6 Renbruksplankoncept – ett redskap för samhällsplanering  
2014:7 Förstudie – Artskydd i skogen – Slutrapport  
2015:1 Miljöövervakning på Obsytorna 1984–2013 – Beskrivning, resultat, utvärdering och framtid  
2015:2 Skogsmarksgödsling med kväve – Kunskapsammansättning inför Skogsstyrelsens översyn av föreskrifter och allmänna råd om kvävegödsling  
2015:3 Vegetativt förökat skogsodlingsmaterial  
2015:4 Global framtida efterfrågan på och möjligt utbud av virkesråvara  
2015:5 Satellitbildskartering av lämnad miljöhänsyn i skogsbruket – en landskapsansats  
2015:6 Lägsta ålder för förnyingsavverkning (LÅF) – en analys av följderna av att sänka åldrarna i norra Sverige till samma nivå som i södra Sverige  
2015:7 Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2014  
2015:8 Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdsetablering.  
2015:9 Ångermanälvsprojektet – förslag till miljöförbättrande åtgärder i mellersta Ångermanälven och nedre Fjällsjöälven  
2015:10 Skogliga konsekvensanalyser 2015–SKA 15  
2015:11 Analys av miljöförhållanden – SKA 15  
2015:12 Effekter av ett förändrat klimat–SKA 15  
2015:13 Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdsetablering  
2016:1 Uppföljning av biologisk mångfald i skog med höga naturvärden – Metodik och genomförande  
2016:2 Effekter av klimatförändringar på skogen och behov av anpassning i skogsbruket  
2016:4 Alternativa skogsskötselmetoder i Vildmarksriket – ett pilotprojekt  
2016:5 Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2015  
2016:6 METOD för uppföljning av miljöhänsyn och hänsyn till rennärningen vid stubbskörd  
2016:7 Nulägesbeskrivning om nyckelbiotoper  
2016:8 Möjligheter att minska stabilitetsrisker i raviner och slänter vid skogsbruk och exploatering – Genomgång av ansvar vid utförande av skogliga förändringar, ansvar för tillsyn samt ansvar vid inträffad skada

---

2016:10	Möjligheter att minska stabilitetsrisker i raviner och slänter vid skogsbruk och exploatering – Metodik för identifiering av slänter och raviner känsliga för vegetationsförändringar till följd av skogsbruk eller exploatering
2016:12	Nya och reviderade målbilder för god miljöhänsyn – Skogssektors gemensamma målbilder för god miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder
2016:13	Målanpassad ungskogsskötsel
2016:14	Översyn av Skogsstyrelsens beräkningsmodell för bruttoavverkning
2017:2	Alternativa skötselmetoder i Råndalen – Ett projekt i Härjedalen
2017:4	Biologisk mångfald i nyckelbiotoper – Resultat från inventeringen – ”Uppföljning biologisk mångfald” 2009–2015
2017:5	Utredning av skogsvårdslagens 6 §
2017:6	Skogsstyrelsens återväxtuppföljning – Resultatet från 1999–2016
2017:7	Skogsträdens genetiska mångfald: status och åtgärdesbehov
2017:8	Skogsstyrelsens arbete för ökad klimatanpassning inom skogssektorn – Handlingsplan
2017:9	Implementering av målbilder för god miljöhänsyn – Regeringsuppdrag
2017:10	Bioenergi på rätt sätt – Om hållbar bioenergi i Sverige och andra länder – En översikt initierad av Miljömålsrådet
2017:12	Projekt Mera tall! – 2010–2016
2018:1	Produktionshöjande åtgärder – Rapport från samverkansprocess skogsproduktion
2018:2	Effektiv skogsskötsel – Delrapport inom Samverkan för ökad skogsproduktion
2018:3	Infrastruktur i skogsbruket med betydelse för skogsproduktionen: Nuläge och åtgärdsförslag – Rapport från arbetsgrupp 2 inom projekt Samverkansprocess skogsproduktion
2018:4	Åtgärder för att minska skador på skog – Rapport från samverkansprocess skogsproduktion
2018:5	Samlad tillsynsplan 2018
2018:6	Uppföljning av askåterföring efter spridning
2018:7	En analys av styrmedel för skogens sociala värden – Regeringsuppdrag
2018:8	Tillvarata jobbpotentialen i de gröna näringarna – Naturnära jobb - Delredovisning av regeringsuppdrag
2018:9	Slutrapport – Gemensam inlämningsfunktion för skogsägare – Regeringsuppdrag
2018:10	Nulägesbeskrivning av nordvästra Sverige
2018:11	Vetenskapligt kunskapsunderlag för nyckelbiotopsinventeringen i nordvästra Sverige
2018:12	Statistik om skogsägande/Strukturstatistik
2018:14	Tillvarata jobbpotentialen i de gröna näringarna – Naturnära jobb – Delredovisning av regeringsuppdrag

**Av Skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:**

2012:1	Förslag på regelförenklingar i skogsvårdslagstiftningen
2012:2	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning
2012:3	Beredskap vid skador på skog
2013:1	Dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning
2013:2	Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning
2013:3	Adaptiv skogsskötsel
2013:4	Ask och askskottsjukan i Sverige
2013:5	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – Förslag och ställningstaganden
2013:6	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – omvärldsanalys
2013:7	Ökad jämställdhet bland skogsägare
2013:8	Naturvårdsavtal för områden med sociala värden
2013:9	Skogens sociala värden – en kunskapssammanställning
2014:1	Översyn av föreskrifter och allmänna råd till 30 § SvL – Del 2
2014:2	Skogslandskapets vatten – en lägesbeskrivning av arbetet med styrmedel och åtgärder
2015:1	Förenkling i skogsvårdslagstiftningen – Redovisning av regeringsuppdrag
2015:2	Redovisning av arbete med skogens sociala värde
2015:3	Rundvirkes- och skogsbränslebalanser för år 2013 – SKA 15
2015:4	Renskogsavtal och lägesbeskrivning i frågott om skogsbruk–rennärning
2015:6	Utvärdering av ekonomiska stöd
2016:1	Kunskapsplattform för skogsproduktion – Tillståndet i skogen, problem och tänkbara insatser och åtgärder
2016:2	Analys av hur Skogsstyrelsen verkar för att miljömålen ska nås
2016:3	Delrapport - Främja anställning av nyanlända i de gröna näringarna och naturvärden
2016:4	Skogliga skattningar från laserdata
2016:5	Kulturarv i skogen
2016:6	Sektorsdialog 2014 och 2015
2016:7	Adaptiv skogsskötsel 2013–2015

---

2016:8	Agenda 2030 – underlag för genomförande – Ett regeringsuppdrag
2016:9	Implementering av målbilder för god miljöhänsyn
2016:10	Gemensam inlämningsfunktion för skogsägare
2016:11	Samlad tillsynsplan 2017
2017:1	Skogens sociala värden i Skogsstyrelsens rådgivning och information
2017:2	Främja nyanländas väg till anställning i de gröna näringarna och naturvärden
2017:3	Regeringsuppdrag om jämställdhet i skogsbruket
2017:4	Avrapportering av regeringsuppdrag om frivilliga avsättningar



## Beställning av Skogsstyrelsens publikationer

Skogsstyrelsen,  
Böcker och Broschyrer  
551 83 JÖNKÖPING  
Telefon: 036 – 35 93 40  
växel 036 – 35 93 00  
fax 036 – 19 06 22  
e-post: [bocker@skogsstyrelsen.se](mailto:bocker@skogsstyrelsen.se)

Under 2017 slås Skogsstyrelsens publikationer Rapport och Meddelande ihop till en med namnet Rapport. De publiceras och kan laddas ner på Skogsstyrelsens webbplats:  
[www.skogsstyrelsen.se/om-oss/publikationer/](http://www.skogsstyrelsen.se/om-oss/publikationer/)  
Äldre publikationer kan beställas eller laddas ner i webbutiken:  
<http://shop.skogsstyrelsen.se/sv/publikationer/>

Skogsstyrelsen publicerar dessutom foldrar, broschyrer, böcker med mera inom skilda skogliga ämnesområden. Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen Skogseko.

Med denna rapport avrapporterar Skogsstyrelsen till regeringen uppdraget om att föreslå åtgärder för att kompensera drabbade i skogsbruket för skador med anledning av skogsbränderna sommaren 2018. Rapporten innehåller förslag på stödberättigat område, stödtyper och stödbelopp samt administrativ hantering.